

**T.C.
AMASYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

COVID-19 PANDEMİ DÖNEMİNDE TEKNOLOJİ KULLANIMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ESRA DIŞLI

HAZİRAN

COVID-19 PANDEMİ DÖNEMİNDE TEKNOLOJİ KULLANIMI

Esra DİŞLİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
TEKNOLOJİ VE İNOVASYON YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

Danışman

Prof. Dr. Hasan TANAK

AMASYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

HAZİRAN 2023

Yüksek Lisans Tezi Kabul ve Onay Sayfası

Esra DİŞLİ tarafından hazırlanan COVID-19 Pandemi Döneminde Teknoloji Kullanımı” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ/OY ÇOKLUĞU ile Amasya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Teknoloji ve İnovasyon Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Hasan TANAK

Teknoloji ve İnovasyon Yönetimi Anabilimdalı. Amasya Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum

Üye : Prof. Dr. Yavuz KÖYSAL

Teknoloji ve İnovasyon Yönetimi Anabilim Dalı. Amasya Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum

Üye : Prof. Dr. Meryem EVECEN

Teknoloji ve İnovasyon Yönetimi Anabilim Dalı. Amasya Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum

Tez Savunma Tarihi: 05/ 06/ 2023

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

.....

Doç. Dr. Ümit YILDIRIM

Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYAN

Amasya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Esra DİŞLİ

05.06.2023

COVID-19 PANDEMİ DÖNEMİNDE TEKNOLOJİ KULLANIMI

(Yüksek Lisans Tezi)

Esra DİŞLİ

AMASYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Haziran 2023

ÖZET

Bu çalışmada günümüzde dünyayı derinden etkileyen ve insanlar üzerinde birçok olumsuz etkisi olan Covid-19 salgınının geçmişte karşılaşılan salgın hastalıklarla benzer/farklı yönlerine değinilmiş ve ülkemizde Covid-19 ile teknoloji kullanımı arasındaki ilişkiye yönelik olarak yapılmış çalışmaların genel bir analizi yapılmıştır. Bu verilerden hareketle geliştirdiğimiz Likert tipi anket ölçeği ile bireylerin pandemi döneminde teknoloji kullanımlarına yönelik bilgiler toplanmıştır.

Anket sonuçlarına ilişkin yapılan değerlendirmelerde; izolasyonların artması ile evde kalma sürelerinin artmasının insanların teknolojiye olan ilgilerini arttırdığı (%48) gözlemlenmiştir. Bunun doğal sonucu olarak pandemi sürecinde eğitimin uzaktan eğitim yoluyla yapılması çocukların da bilgisayar, telefon ve tablet başında geçirdikleri süreyi arttırmıştır. Sürecin devam etmesi internet üzerinde yapılan alışverişlerin (%53), mobil bankacılık uygulama kullanımlarının (%37), internet kullanım miktarının (%65), sosyal medyada geçirilen sürelerin (%48) artmasına yol açmıştır. Ayrıca anket verileri cinsiyet, eğitim durumları, medeni hal gibi değişkenlere göre T testi ve ANOVA testi ile analiz edilerek tartışılmıştır. Elde edilen sonuçlar ve literatürdeki benzer araştırma sonuçlarından hareketle pandemi süreci ve sonrası için teknoloji kullanımı ve insanlar üzerindeki olumsuz etkilerini sağlıklı bir şekilde atlatabilmek için bazı öneriler geliştirilmiştir. Sonuç olarak, pandemi süreci içerisinde dikkat edilmesi gereken kurallara uyulmalı, düzenli egzersizler yapılmalı, sosyal aktiviteler geliştirilmeli ve uygulanmalıdır.

Sayfa Adedi	: 52
Anahtar Kelimeler	: Pandemi, Covid-19, Teknoloji Kullanımı
Danışman	: Prof. Dr Hasan TANAK

USE OF TECHNOLOGY IN THE COVID-19 PANDEMIC PERIOD
(M. Sc. Thesis)

Esra DİŞLİ

AMASYA UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES

June 2023

ABSTRACT

The deep view of the world in this world and the similar/different extremes of the Covid-19 epidemic, which has many negative effects on people, were mentioned and a general analysis was carried out for the boundaries between the consuming Covid-19 and the use of technology. With the Likert-type survey measurements we developed based on this scope, information on technology usage of individuals during the pandemic period was collected.

In the evaluations made in the survey evaluations; It was observed that the length of stay at home with groups of isolations increased the children's interest in technology (48%). As a natural result of this, education through distance education during the pandemic process has increased the time people spend in front of computers, phones and tablets. The continuation of the process led to an increase in online shopping (53%), mobile banking application usage (37%), internet usage amount (65%), and social dissemination times (48%). In addition, the survey data were analyzed and discussed with the T test and ANOVA test according to variables such as gender, education level, and marital status. Based on the results obtained and similar research results in the literature, some results are expected in order to overcome the negative effects on the use of technology and people in a healthy way for the pandemic process and after. As a result, the rules to be considered during the pandemic process should be followed, regular exercises should be done, social activities should be developed and implemented.

Number of pages : 52
Keywords : Pandemic, Covid-19, Use of Technology
Supervisor : Prof. Dr. Hasan TANAK

ÖN SÖZ VE TEŞEKKÜR

Çalışmanın gerçekleşmesi sürecinde desteklerini esirgemeyen, fikirlerinden çok şey öğrendiğim değerli hocam Prof. Dr. Hasan TANAK'a, deneyimleri ile yanımda olan ve düşünceleriyle katılım sağlayan ablam Büşra YILMAZ'a teşekkürü borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
ÖN SÖZ VE TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ÇİZELGELER DİZİNİ	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ	xi
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	xii
1. GİRİŞ.....	1
2. KURAMSAL TEMELLER VE KAYNAK ÖZETLERİ.....	2
2.1. Pandemi Nedir?.....	2
2.2. Tarihte Pandemik Hastalıklar	2
2.2.1. Veba	2
2.2.2. Domuz gribi	3
2.2.3. Sars.....	5
2.2.4. Ebola	5
2.2.5. Covid-19	5
2.3. Teknoloji.....	6
2.4. Kaynak Özetleri	9
2.4.1. Pandemi döneminde eğitim-öğretim	10
2.4.2. Pandemi döneminde sosyal medya kullanımı	13
2.4.3. Pandemi döneminde dijital vatandaşlık uygulamaları kullanımı	14

2.4.4. Pandemi döneminde teknoloji kullanımı	15
3. MATERYAL VE YÖNTEM	19
4. BULGULAR VE TARTIŞMA	22
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	42
EKLER	49
Ek 1: Pandemi döneminde teknoloji kullanımına yönelik anket çalışması	50
ÖZGEÇMİŞ	53

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 4.1. Anket maddelerinin cevaplarının oranı ve yüzdelik dağılımı.....	22
Çizelge 4.2. Maddelerin cinsiyetlere bağlı farklılıklarına ilişkin bulgular (t testi).....	30
Çizelge 4.3. Maddelerin medeni durumlarına bağlı farklılıklarına ilişkin bulgular (t testi)	30
Çizelge 4.4. Pandemi sürecinde internet üzerinden alışveriş oranının yaş grupları değişkeni bakımından karşılaştırılması (ANOVA testi sonuçları).....	31
Çizelge 4.5. Pandemi sürecinde internet üzerinden film-dizi izleme oranının yaş grupları değişkeni bakımından karşılaştırılması (ANOVA testi sonuçları)	32
Çizelge 4.6. Pandemi sürecinde online oyunlara ilgisi artanların yaş grupları değişkeni bakımından karşılaştırılması (ANOVA testi sonuçları).....	32
Çizelge 4.7. Pandemi sürecinde yalnızlaştığını düşünenlerin yaş grupları değişkeni bakımından karşılaştırılması (ANOVA testi sonuçları).....	33
Çizelge 4.8. Pandemi sürecinde mobil bankacılık uygulamalarını kullananların yaş grupları değişkeni bakımından karşılaştırılması (ANOVA testi sonuçları)	34
Çizelge 4.9. Pandemi sürecinde sağlıklı beslenebilmek için internet üzerinden bilgi edinenlerin yaş grupları değişkeni bakımından karşılaştırılması (ANOVA testi sonuçları).....	34
Çizelge 4.10. Pandemi sürecinde sosyal medya fazla vakit geçirenlerin yaş grupları değişkeni bakımından karşılaştırılması (ANOVA testi sonuçları)	35
Çizelge 4.11. Pandemi sürecinde internet üzerinden alışverişim arttığını düşünenlerin mezuniyet türü değişkeni bakımından karşılaştırılması (ANOVA testi sonuçları).....	35
Çizelge 4.12. Pandemi sürecinde internet üzerinden daha fazla film-dizi izleyenlerin mezuniyet türü değişkeni bakımından karşılaştırılması (ANOVA testi sonuçları).....	36
Çizelge 4.13. Pandemi sürecinde mobil bankacılık uygulamalarını kullananların mezuniyet türü değişkeni bakımından karşılaştırılması (ANOVA testi sonuçları).....	37
Çizelge 4.14. Pandemi süreci sona erdiğinde teknoloji kullanımının azalacağını düşünenlerin mezuniyet türü değişkeni bakımından karşılaştırılması (ANOVA testi sonuçları)	37

Çizelge	Sayfa
Çizelge 4.15. Pandemi sürecinde haberleri televizyondan takip edenlerin mezuniyet türü değişkeni bakımından karşılaştırılması (ANOVA testi sonuçları)	38
Çizelge 4.16. Pandemi sürecinde kurumsal işlemlerimi internet üzerinden takip edenlerin mezuniyet türü değişkeni bakımından karşılaştırılması (ANOVA testi sonuçları).....	38
Çizelge 4.17. Pandemi sürecinde faturalarını internet üzerinden ödeyenlerin mezuniyet türü değişkeni bakımından karşılaştırılması (ANOVA testi sonuçları)	39
Çizelge 4.18. Pandemi sürecinde iş hayatımı internet üzerinden devam ettirenlerin mezuniyet türü değişkeni bakımından karşılaştırılması (ANOVA testi sonuçları).....	40

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil	Sayfa
Şekil 2.1. Covid-19 ‘un küresel anlamda etkisi (WHO, 2021).....	11
Şekil 2.2. Covid-19 ile eğitimine etkilendiği ülkeler (UNESCO, 2020)	11
Şekil 2.3. Anaokulu kademesinde Zoom üzerinden yapılan ders	12
Şekil 2.4. İlköğretim kademesi EBA TV yapılan bir ders	13
Şekil 2.5. WHO-Covid-19 bilgilendirme hattı (World Health Organization (WHO)).....	15
Şekil 2.6. Türkiye’ de Covid-19 ile birlikte internet erişimi-kullanımı- ürün sipariş oranları (TUIK).....	16
Şekil 2.7. 0-3 yaş grubu teknoloji rehberliği (Eğirdir Kaymakamlığı).....	17
Şekil 2.8. 0-3 yaş grubu teknoloji rehberliği (Eğirdir Kaymakamlığı).....	17
Şekil 2.9. Uzaktan eğitim ile ilgili yapılan çalışmaların yıllara göre dağılımı (Bozkurt, 2017).....	18

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

Bu çalışmada kullanılmış bazı simgeler ve kısaltmalar, yanda açıklamaları verilmek üzere aşağıda listelenmiştir.

Simgeler

Açıklama

α	Cronbach's alpha katsayısı
N	Kişi sayısı
X	Ortalama
SS	Standart sapma

Kısaltmalar

Açıklama

ANOVA	Analysis of variance
BİT	Bilgi iletişim teknolojisi
Covid-19	Yeni koronavirüs hastalığı
DSÖ	Dünya sağlık örgütü
WHO	World health organization
UNESCO	United nations educational, scientific and cultural organization

1. GİRİŞ

Çin'in Wuhan kentinde 2019 yılının Aralık ayında, ortaya çıkan yeni bir virüsün salgın tehdidi oluşturduğu rapor edilmiştir. 11 Şubat 2020'de Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), bu yeni virüsün adını Covid-19 olarak adlandırmış ve hızlı bir şekilde yayılabileceğini söylemiştir. Devamında da Covid-19 hızla yayılarak 6 ayda 10 milyonun üzerinde kişinin hastalanmasına sebep olmuş ve 500 binden fazla kişinin ölümüne sebep olmuştur. Bu yayılımı engellemek amacıyla evde karantina, sosyal mesafe ve izolasyon tedbirleri alınmaya başlanmıştır. Bunun üzerine eğlence mekanlarının, okulların ve kafelerin belirli bir süre kapatılmasına karar verilmiştir. Bunun yanı sıra birçok çalışan evden işlerini yürütebilir duruma gelmiştir. Ortaya çıkan bu hastalık sonucunda insanların psikolojilerinde ve davranışlarında çeşitli etkileri görülmüştür. Covid-19 teşhisi koyulan hastalar, hasta yakınları, sağlık personelleri bu yönden uykusuzluk, depresyon hali, öfke gibi çeşitli psikolojik sorunlara sahip olma durumları gözlemlenmiştir (WHO, 2021).

Covid-19'la beraber uygulanan sokağa çıkma yasakları, karantina, izolasyon tedbirleri evde geçirilen süreyi arttırmış, günlük yapılan etkinlikler değişmiş bu da yeni durumların ortaya çıkmasına sebep olmuştur. İnternet üzerinden oyun oynama, dizi izleme, sosyal medya içerikleri oluşturma ve kullanma gibi yeni rutinlerimizin oluşmasına sebep olmuştur. Ayrıyeten okulların kapatılması ve uzaktan eğitimin başlaması ile öğrencilerinde bilgisayar başında geçirdiği süreyi arttırdığı gözlemlenmiştir.

Pandemiyle beraber “teknoloji” hayatımızın odak noktası haline gelmiştir. Bu projede pandemi döneminde teknoloji kullanımı hakkında bilgi verilecektir ve 2019 senesinde başlayıp etkisinin hala devam ettiği ve tüm dünyayı etkilediği Covid-19 salgını sürecinde Türkiye’de teknoloji kullanımı ve teknolojinin insanlar üzerindeki bazı etkilerinin incelenmesi amaç edinilmiştir.

2. KURAMSAL TEMELLER VE KAYNAK ÖZETLERİ

Bu çalışmada Covid-19 pandemi döneminde teknoloji kullanım miktarı ve bireyler üzerindeki etkileri konusu tartışılmıştır.

2.1. Pandemi Nedir?

Pandemi, bir hastalığın ülke çapında bunun yanı sıra tüm dünyada yayılmasıdır (Sağlık Bakanlığı). Dünya Sağlık Örgütü'ne göre aşağıdaki koşullar var ise pandemi başlamış olur:

- İnsanların öncesinde etkisi altında kalmadığı bir hastalık olması,
- Hastalığa sebep olan etkenin insanlar arasında yayılması ve ölümcül olması,
- İnsanlar arasında sürekli olarak yayılması (Wikipedia).

2.2. Tarihte Pandemik Hastalıklar

Tarihte önümüze çıkan çeşitli pandemik hastalıklar bulunmaktadır. Bu hastalıkların farklı farklı sonuçları olduğu gözlemlenmiştir.

2.2.1. Veba

Veba “ayıplamak” kelimesi ile özdeşleşmiştir. Kelimenin kökeni Arapçaya dayanmaktadır. Hastalık farelerden insanlara bulaşmış ve ölümcül bir mikrop halini almıştır. Hayvanlar üzerinde de görülme olasılığı olan bir hastalıktır. Türleri arasında sığır vebası, domuz vebası vardır. Hastalığın tarihi çok öncelere dayanmaktadır. Hastalık ilk olarak Hong Kong’ da ortaya çıkmıştır. Sonrasında vebaya sebep olan bakteri bulunmuştur. Bakteri 25 yıl ölmeden yaşayabilen bir basil çeşididir. Bakterinin adını ortaya atan kişi ise Fransız bakteriyolog A. Yersin’dir. Mikrop 19 yy’ın bitmesine yakın bulunmuştur.

Mikrop, deri altında biriken kanın deri üzerinde renk değişikliğine, iltihap ve kanlı şişlikler oluşmasına sebep olmuştur. Bundan dolayıdır ki kara ölüm olarak yankılanmıştır. İnsanlar arasında yayılım gösteren bu hastalığın belirtileri 1 hafta içerisinde görülmektedir. Belirtileri söylemek gerekirse, sırt ağrısı, titreme, kusma, ateş, halsizlik, kasık ağrısı ve nefes darlığı olarak sıralayabiliriz. Bu hastalığın çeşitli türleri vardır. Bunlar:

- Hıyarcıklı Veba: Hastalığın bu çeşidinde deri altında kanamalara ve lenf bezlerinde şişmeye sebep olmuştur. Vebanın en yaygın türüdür.
- Septisemik Veba
- Pnömonik Veba

Hastalık 2007 senesine kadar en önemli pandemi hastalıklarından birisi olarak görülmekteydi. Sonrasında antibiyotik tedavisi ile çözüme ulaşılmıştır.

Veba ortaya çıkışından itibaren sürekli olarak yayılım göstermiş ve birçok insanın ölümüne sebep olmuştur. Öncesinde yaşamış insanlar hakkında bilgi edinebilmek için iskelet, kalıntı, fosil ve mağaralara çizmiş oldukları resimlerden yola çıkılmıştır. Sonrasında yazının bulunması ile edinilmiş olan bilgiler gelecek kuşaklara aktarılmaya başlanmıştır. Yunan, Sümer, Hint, Mısır, Roma, Hitit, İskenderiye ve Akad toplulukları bu icat ile kendilerinde bulunan hastalıklar hakkındaki bilgileri gelecek toplumlara taşımışlardır. M.Ö. 2000 yıllarında yazılmış olan Gılgamış Destanı'nda veba hastalığından bahsedilmiştir. Bunun yanı sıra Nergal (veba tanrısı)'den de söz edilmiştir. Mısır' da M.Ö. 1650'li yıllarda ortaya çıkmıştır. Hititler döneminde 1.Şuppiluliuma ve peşinden oğlu II. Arnuvanda'nın ölümüyle tüm kente hastalık yayılmaya başlamıştır. Kayıtlarda Hitit halkının vebadan çok insan kaybettiği yazılmaktadır. Yunanistan'da da hastalık yayılmış ve birçok insanın ölümüne sebep olmuştur. Salgın 2 yıl devam etmiştir (Menteşe, 2020).

2.2.2. Domuz gribi

2009 yılı Mart ayında Meksika'da ortaya çıkmıştır. İlk olarak domuzlarda görülmüştür. Sonrasında insana geçerek gribal enfeksiyon hali oluşturmıştır. Çok kısa bir sürede yayılım göstererek komşu ülkelerde ve ABD'de görülmüştür. Devamında tüm ülkelerde görülmeye başlamıştır. Tarihler 11 Nisan 2009'u gösterdiğinde Dünya Sağlık Örgütü yayılım gösteren bu hastalığı "Grip Pandemisi" olarak adlandırmıştır. Hastalık ilk olarak Meksika'da ortaya çıktığı için "Meksika gribi" domuzda görüldüğü için "domuz gribi" olarak insanlar arasında anılmaya ve sonrasında "H1N1" olarak söylenmeye başlanmıştır.

H1N1 vakası ilk olarak Meksika ve Amerika' da görülmüştür. Tüm kıtalara yayılmış olan bu virüs ülkemizde de görülmüştür. Kısa bir sürede vaka sayılarında artış gözlemlenmiştir. Geniş kapsamlı yayılım göstermesinden dolayı Dünya Sağlık Örgütü pandemi seviyesi 6'ya

çıkarmıştır. Bunun anlamı ise her ülkede görülebileceğidir. Hastalık 50 yılın en önemli salgını olarak bildirilmiştir (Şanlı, 2009).

Çizelge 2.1. Soğuk algınlığı, mevsimsel grip ve domuz gribi belirtileri arasındaki farklar

Belirtiler	Soğuk Algınlığı	Mevsimsel Grip	Domuz Gribi
Ateş	Nadiren	Genellikle görülür.	Sıklıkla görülür. Domuz gribine yakalananların yüzde 80'inde 38.30 ateş görülür.
Öksürük	Kesik ve balgamlı öksürük	Kuru ve kesik öksürük	Balgam yoktur, kuru öksürük şekilde görülür.
Ağrı	Hafif vücut ağrıları	Orta dereceli vücut ağrısı olarak görülür.	Ciddi boyutlarda acı verici vücut ağrısı domuz gribinde çok yaygındır.
Burun Akıntısı	Bir haftalık burun akıntısı	Yaygın bir belirtidir.	Domuz gribinde az görülür.
Ateş Basması	Sık rastlanan bir belirti değil	Hafif ve orta dereceli ateş basması görülebilir.	Domuz gribi olanların yüzde 60'ında ateş basması görülmüştür.
Halsizlik	Hafif derecede halsizlik	Yaygın ve orta dereceli olarak görülür.	Ciddi derecede halsizlik görülür.
Hapşırma	Yaygın görülür	Sıklıkla görülür.	Domuz gribinde nadiren görülür.
Ani Semptomlar	Bir iki gün arasında belirtiler görülür.	Bir iki gün içinde yüzde kızarıklık, iştah kaybı, baş dönmesi, kusma gibi görülen belirtiler 4 ila 7 gün sürebilir. İshal de yaygın olarak görülür.	Domuz gribinin belirtileri 3 ila 6 saat arasında hızlı bir şekilde gelişir. Yüksek ateş, ağrı ve sızı gibi görülen belirtilerin süresi hastaya göre 4 ila 7 gün arasında değişebilir. İshal yaygındır.
Baş Ağrısı	Sık rastlanmaz	Yaygın olarak görülür.	Nadirdir.
Boğaz Ağrısı	Sık olarak görülür	Genelde vardır.	Sık olarak görülmez.
Nefes Darlığı	Hafif bir şekilde görülebilir	Orta dereceli nefes darlığı görülebilir.	Ağır şekilde görülür.

2.2.3. Sars

Sars virüsü 2003 Şubat ayında ilk olarak Çin’de görülmüştür. Belirtileri şiddetli akut solunum yetmezliğidir. Virüs hayvanlardan insanlara bulaşmış ve insanlar arasında yayılım göstermeye başlamıştır. Nedeni de henüz tespit edilememiştir. Hastalığın seyri 2 ile 7 gün kuluçka dönemi olarak seyretmektedir. Belirtilerin görülmesi ile yayılımında başladığı da görülmüştür. Hastalık yüksek ateşle başlamıştır. Devamında baş ağrısı, kuru öksürük, solunum zorluğu, terleme ve ağır vakalarda da solunum yetmezliği görülmüştür.

Hastalık öksürük yolu ile bulaşmıştır. Hasta olan kişinin hapşırması ya da öksürmesi sonucu ağzından çıkan damlacıklarla karşısındaki kişiye bulaştırmıştır.

12.04.2003 tarihine kadar Dünya Sağlık Örgütü tarafından 2960 kişiye sars virüsü bulaştığı bildirilmiştir. 1425 kişi iyileşmiş, 119 kişi ölmüştür (Sağlık Merkezi).

2.2.4. Ebola

Ebola virüsü yarasa, maymun ve bazı hayvanlardan insanlara buluşarak yayılım göstermiştir. Filovirüs grubu içinde bulunan bir virüstür.

Afrika ülkelerinin bazılarında hijyen eksikliği ve sağlık sistemlerinin yetersizliğinden ötürü hastalığın seyrinin kontrol altına alınması güçleşmiştir.

Hastalık ismini Ebola nehrinden almaktadır. Salgın 1970’li yıllarda Afrika’nın batı ve orta bölgelerinde hijyen eksikliği ve sağlık hizmetlerinin yetersizliği sonucu uzak köylerde görülmüştür. Hastalık daha sonrasında Kongo, Sudan, Nijerya, Uganda, Gabon’da görülmüştür. Türkiye’de henüz görülmemiştir. Gelişen teknoloji ile ülkeler arası ulaşımın ve etkileşimin artması ile bir ülkede görülen hastalığın diğer ülkelere bulaşma olasılığını arttırmıştır. Bundan dolayı yurt dışı gezisi sonrası en az 10 gün izole bir şekilde durulması çevremizdeki insanların sağlığı için büyük önem arz etmektedir (Medicana).

2.2.5. Covid-19

Covid-19, 2019 Aralık ayında Çin’ in Wuhan kentinde Huanan Deniz Ürünleri ve Canlı Hayvan Toptan Satış Pazarı’nda yayıldığı söylenen bir salgın hastalıktır. Salgına yakalanan kişilerin çoğu bu pazara geldiği ve sonrasında hasta oldukları tespit edilmiştir. Pazar içerisinde dağ faresi, kümes hayvanları, yılan, yarası gibi hayvanların satışı yapıldığı bilinmektedir. Salgının başlarında hastalar içerisinde 7 kişinin durumu ciddi halde iken bir hasta da ölmüştür. Tahminen 9 gün içerisinde uzman kişilerin bulunduğu bir ekiple bu hastalığın geçmişte ortaya çıkan salgın hastalıklardan farklı olduğunu belirtmişler ve Covid-19 olarak tanımlamışlardır. Hastaların çoğunun Çin vatandaşı olduğu tespit edilmiştir (WHO, 2021).

2020 yılında Dünya Sağlık Örgütü’nün yaptığı açıklamada şu ifadelere yer verilmiştir *“Nerede olduğunuzu bilmediğiniz bir virüsle savaşamazsınız. COVID-19 yayılım zincirini kırmak için tespit edin, izole edin, test edin ve tedavi edin! Bulduğumuz ve tedavi ettiğimiz her olgu hastalığın yayılımını kısıtlayacak.”* yapılan açıklama ile ileriki dönemlerde izlenecek yol haritası hakkında bilgi verilmiştir.

Covid-19 II. Dünya Savaşından bu yana gerçekleşen önemli bir salgın olarak kayıtlara geçmiştir. Salgınla kısıtlamalar başlamış, ortak yapılacak etkinlikler ileri bir tarihe ertelenmiştir. Süreç zorlu bir şekilde devam etmektedir.

Etkilerine değinecek olursak, bu süreçte kapatılan dükkanlar, kirasını ödeyemeyen insanlar ve devamında gelen ekonomik sorunlar. Hastalığın yayılması ile maske, hijyen ve mesafe en önemli kuralımız olmuştur (Üstün, 2020; Özçiftçi, 2020).

2.3. Teknoloji

Teknoloji, bilgilerin bir araya gelmesiyle insan hayatına kolaylaştıran imkanlar üretilmesi bütünüdür. Evde olmadan klimayı açabilmek, buzdolabının içini telefondaki uygulamayla görebilmek, anlık adım sayılarımızı ve kalp atışlarımızı ölçen saatler tüm bunlar teknolojiye örnek olarak gösterilebilir.

Çocukların öğrenim hayatlarını ve gelişimlerinde destek olabilecek birçok teknolojik aletler bulunmaktadır. Bunlar içerisinde etkileşimli tahtalar, video kayıt cihazları, çizim tableti ve eğitici telefon uygulamalarını örnek verebiliriz.

İnternet hayatımızda önemli bir etkiye sahiptir. Bireylere bilgi paylaşımlarında, bilgiye ulaşmada kullanabilecekleri alanlar sunmaktadır. Gelişen teknoloji ile bilgiye ulaşma yöntemleri de değişmektedir. Bu durum teknolojinin hayatımızdaki önemini arttırmaktadır. Değişiklikler, yaşadığımız bu çağı “elektronik çağ”, “bilgi çağı” olarak adlandırılmasında rol oynamıştır. Günümüzde gelişen teknolojiler, gelecekte daha ileri seviyede gelişmelerin bizi beklediği izlenimi oluşturmaktadır. Bu ileri düzeyde gelişimlerin olumlu yönde mi olacağı belirsizlik içerisinde. Çocukların bu konuda yeterli düzeyde bilgilendirilip bu durumu olumlu yönde kullanmaları sağlanmalıdır (Kaçar ve Doğan, 2007).

“Elektronik çağ” olarak adlandırılan bu dönem bilgisayar ve interneti odak noktamız haline getirmiştir. Telefon, tablet ve bilgisayar kullanım oranları buna bağlı olarak artış göstermiştir. Kullanımın artması bireyler üzerinde olumsuz etkileri olduğu gözlemlenmiştir. Değişen hayat koşulları teknolojiyi tercih halinden çıkartıp gerekli konuma getirmiştir (Demir ve Özmantar, 2013).

Teknolojiyi iyi tarafından kullanırsak bize etkisi iyi, ama kötü tarafını kullanırsak etkisi de kötü olur. İnternet ve teknoloji bağımlılığı buna örnek olarak verilebilir.

Teknoloji bağımlılığının belirtileri

1. Bilgisayar başına kısa bir süre oturacağım diyerek uzun süre vakit harcamak,
2. Bilgisayar başında geçirilen süre konusunda insanlara doğru bilgi vermemek,
3. Bilgisayar başında uzun süre aynı pozisyonda durmaktan ötürü vücutta oluşan çeşitli ağrılar
4. İnternet üzerinde kendi kimliğini belli etmeden insanlarla konuşmak ve bunu yüz yüze konuşmaya tercih etmek,
5. Bilgisayar başında vakit geçirmek için çeşitli aktivitelere gitmemek, yemek yememek, derslerle ilgilenmemek,

6. Uzun süre bilgisayar başında geçiren süreden ötürü suçluluk duymak ama gene de bilgisayar başındayken mutlu olmak,
7. Bilgisayardan bir süre uzak kalındığında yaşanan gerginlik ve boşlukta olma hissi,
8. Gün içerisinde geç saatlere kadar bilgisayar başında olma (YEŞİLAY).

Teknoloji, günlük hayatımızın büyük bir parçası haline gelmiştir. Bize sunduğu birçok imkân vardır. Teknoloji sayesinde birçok işlemimizi saniyeler içerisinde yapabilmekteyiz. Bununla birlikte zararları da mevcuttur. Bu zararlar;

- Fiziksel Zararlar: Teknolojinin bilinçsizce kullanımı sonucunda fiziksel zararlara yol açar. Duruş bozuklukları, göz bozuklukları bunlara örnek olarak verilebilir.

- Psiko-Sosyal Zararlar: Teknolojinin psiko-sosyal etkilerinden bahsetmek gerekirse de depresiflik, asosyal olma, içine kapanıklık, kaygı düzeyi yüksek, düşük özgüvenli olma durumları gözlenmiştir (Güvenli Web).

Gelişen yeni teknoloji bilginin tüm dünya ülkelerinde paylaşılabilmesini ve bilginin sektör içerisinde aktif bir şekilde kullanılmasını sağlamaktadır. Bu kapsamda Bilgi ve İletişim Teknolojilerinde (BİT) önemli gelişmelerin oluşmasını sağlamıştır. BİT ile bilgi paylaşımı, bilgiyi ortaya çıkarma ve kullanımı hızlı bir şekilde ön plana çıkmıştır. Gelişen yeni teknoloji ile geçtiğimiz yüzyılda ön plana çıkan teknolojiler şunlardır:

1. Kişisel bilgisayar (PC)
2. Internet
3. Biyoteknoloji ve gen mühendisliği
4. Nano-teknoloji
5. Uydu teknolojisi
6. Fiber-optik teknolojisi
7. Telekomünikasyon
8. Yarı-iletkenler

9. Lazer teknolojisi

10. Nükleer teknoloji

Gelişen teknoloji toplumsal ve ekonomik yapıyı değiştirmesinin yanında sektörlerin stratejilerinde ve hedeflerinde değişikliklere yol açmıştır. Bu değişiklik bireylerin çalışma hayatlarını da etkilemiştir. Gelişen bu teknoloji ile çalışma yaşamı yeni bir ivme kazanmıştır (Güvenli, 2006).

Olağanüstü yaşanan durumlarda teknoloji kullanımına değinmek gerekirse, bilgi iletişim teknolojileri bireyler tarafından “odak noktası” haline gelebilir. Dünya çapında yaşanan olağanüstü gelişmelere teknoloji sayesinde anında bilgiye ulaşabilme şansı tanımaktadır. Diğer bir yandan bireyler üzerindeki kaygı ve stresi en aza indirmek için dizi-film izleme, online oyunlar oynama, sosyal medya kullanma veya internette vakit geçirme gibi davranışlar gözlemlenmektedir. Olağanüstü durumlarda bağımlılık derecesine kadar gelebilecek bu gibi davranışlar görülebilmektedir. Yaşanan durum sağlık açısından etkisi olduğunda bireylerin internet üzerinden sağlıkla ilgili bilgi edinmeye yöneldikleri gözlemlenmiştir (Göker, 2020; Turan, 2020).

Olağanüstü yaşanan durumlarda yaşamı sekteye uğrayan birey dışarıdan yardıma ihtiyaç duyar. Süreçte bireyler arası iletişim kopukluğu bireyleri olumsuz etkiler ve haber alma isteğini artırır. Bu istekler doğrultusunda bireyler yakınları hakkında bilgi edinebilmek için farklı medyalara yönelmektedirler. Medya içerikleri ile süreç hakkında bilgi edinmeye çalışmaktadırlar. Bu konuda iletişim kanallarının gelişmişlik düzeyi önemlidir (Akgül, 2017).

2.4. Kaynak Özetleri

Dünya genelinde “pandemi” olarak adlandırılan bu dönemde bireylerin gün içerisinde sosyal-fiziksel aktivitelerinde, yaşam şekillerinde değişiklikler oluşmuştur. Karantina dönemlerinin başlaması, sosyal izolasyonların sağlanması birçok yeni durumların oluşmasını sağlamıştır. Evden yürütölmeye çalışılan işler, öğrencilerin uzaktan eğitim yolu ile eğitimlerini sürdürmeleri bunlardan birkaçı. Buradan yola çıkarsak teknolojinin günlük hayat içerisinde kullanımı zorunlu hale geldiği görölmektedir. Bu durum çerçevesinde ev içerisinde ikinci bir bilgisayara, tablete ihtiyaç duyulmuştur. Hem iş hayatı, okul hayatı,

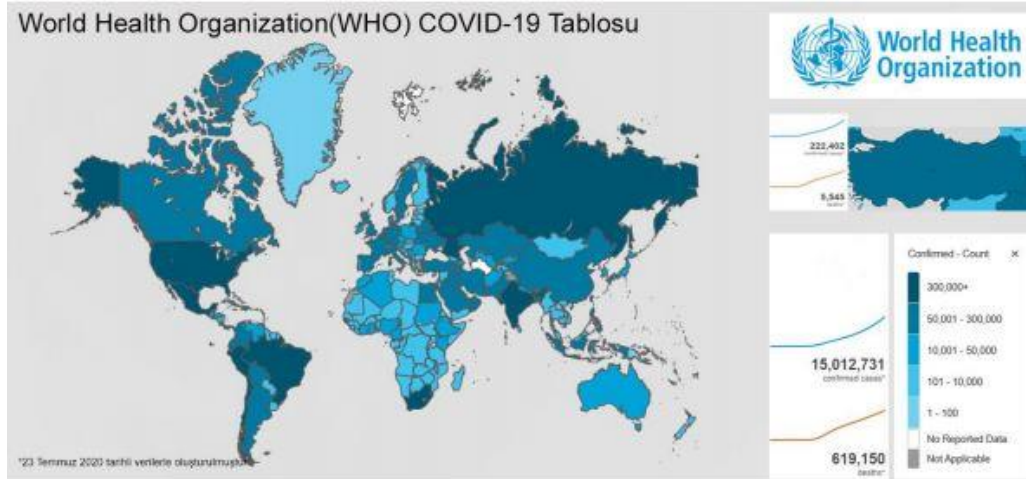
sosyal hayat tüm hepsi teknolojiyle birleşmiş ve bunun üzerine bilgisayar, telefon, tablet başında geçirilen süreler artmıştır.

Eğitim de uzaktan eğitime geçmesi bu durum içerisinde öğrenciler için güzel bir seçenek olsa da ilk defa uygulanması çeşitli sorunlara da yol açmıştır. Bu bölümde bireylerin pandemi sürecinde eğitim- öğretimde, sosyal medya kullanımlarında, dijital vatandaşlık uygulamaları kullanımlarında ve genel anlamda teknoloji kullanımlarındaki değişiklikler konu edilmiştir (Sezgin, 2020; Fırat, 2020).

2.4.1. Pandemi döneminde eğitim-öğretim

Kaos kuramına bakıldığında herhangi bir yerde oluşan bir olay yeni bir olayın oluşmasını sağlayabilir. Yeni olayın oluşmasını sağlayan olay sistemde içerisinde bulunan diğer bileşen parçalarını da etkileyebilir. Kuramda geçen ifadeye göre “Asya’da bir kelebeğin kanat çırpışı tüm dünyada bir fırtınaya sebep olabilir” (Lorenz, 1972). Bundan yola çıkarak 2019 senesi içerisinde başlayan Covid-19 dünya genelinde fırtına etkisi ile evrilerek şu an ki halini almıştır. Pandemi politik, sosyo-kültürel, ekonomik gibi birçok alanda etkisi sürmektedir. Eğitim ise sürecin tam ortasında kalmış ve eğitime bakış açımızı ve yöntemlerimizi değiştirmiştir.

Pandemi insanlar açısından büyük bir felaket gibi görülebilir ve bu felaket bazı durumların sonu olabileceği gibi bazı durumlarında başlangıcı olmuştur. Bu bilgiler ışığında COVID-19 ile yeni durumların hayatımızda olağanlaşmasını sağlamıştır. Aralık ayı 2019 senesinde hayatımıza giren bu hastalık tüm ülkeyi etkisi altına almıştır.

Şekil 2.1. Covid-19 ‘un küresel anlamda etkisi (WHO, 2021)

Pandeminin etkisiyle beraber hayat içerisindeki düzen değişmiştir. Bu durumu en az hasarla atlatabilmek için ev içerisinde çalışma, esnek çalışma gibi yeni düzene geçilmiştir. Bunun devamında sokağa çıkma yasakları, izole ortamlar sağlanmaya çalışılmış, karantinalar gerçekleştirilmiştir. Bunun yanında yüz yüze bulunan ortamların kapatılması kararı alınmıştır. Bunun içerisinde okullar ve üniversiteler dahil edildi. Bununla birlikte 1,6 milyar kadar öğrencinin eğitim sürecinin aksamasına neden oldu.

Şekil 2.2. Covid-19 ile eğitime etkilendiği ülkeler (UNESCO, 2020)

Türkiye’de bu oran ise 25 milyon kadar öğrencidir. Bu durumu en aza indirmek amaçlı hızlı bir şekilde uzaktan eğitime geçilmiştir (Bozkurt, 2020).

Çizelge 2.2. Türkiye’ de Covid-19 ile eğitim alanında etkilenen öğrenci sayıları (UNESCO, 2020)

Toplam etkilenen öğrenci:	24.901.925		
Toplam etkilenen kadın öğrenci:	11.817.880		
Toplam etkilenen erkek öğrenci:	13.084.045		
Eğitim Düzeyi	Kadın	Erkek	Toplam
• Okul öncesi	632.944	693.179	1.326.123
• İlköğretim	2.421.515	2.550.915	4.972.430
• Ortaöğretim	5.450.541	5.953.844	11.404.385
• Yükseköğretim	3.312.880	3.886.107	7.198.987

Alınan kararla birlikte televizyonlarda açılan EBA kanalları, okul öğretmenlerinin online dersleri ile birlikte teknolojiye olan bağımlılık artmıştır. İnterneti olmayan evlere internet hizmetlerinin gelmesi, tableti, bilgisayarı olmayan öğrencilere bilgisayar ve tabletlerin alınması bu durumu daha kolay hale getirmiştir. Öğrencilerin derslerinde dolayı bilgisayar, telefon, tablet başında geçirdikleri süre de buna bağlı olarak artmıştır.

Şekil 2.3. Anaokulu kademesinde Zoom üzerinden yapılan ders

Şekil 2.4. İlköğretim kademesi EBA TV yapılan bir ders

2.4.2. Pandemi döneminde sosyal medya kullanımı

Pandemi dönemiyle birlikte gelişen durumlar sonucu sosyal medya kullanımı artmıştır. Pandemi öncesine bakıldığında bireyler kendi ihtiyaçları kapsamında uzun bir süre olmayacak şekilde sosyal medyada zaman geçiriyorlardı. Akıllı telefonlar ve dizüstü bilgisayarlar iş amaçlı kullanımının dışında sadece vakit geçirmek amaçlı kullanılıyordu. Bu dönem sosyal medya sayesinde bireyler konu hakkında bilinçlendirildi. Bu sayede dünyada yaşanan tüm gelişmeler hakkında bilgilendirmeler yapılmış oldu. Karantina dönemi içerisinde yaşanan psikolojik etkilerden bir nebze olsun uzaklaşmak için sosyal medya kullanıldı. Böyle devam etmesi üzerine sosyal medya aracılığı ile yalan haberler insanların ilgi odağı oldu. Bu süreçte insanlar için bilinmeyen bir süreç olduğundan dolayı tüm kaynaklardan bilgi edinilmeye çalışıldı. Böylelikle doğru olmayan haberler çoğaldı ve devamında da korku ve endişeyi beraberinde getirmiştir.

Sosyal medyada virüsten korunma yolları hakkında tartışmalar yapılmaya başlandı ve bu tip problemlerle nasıl başa çıkabilecekleri konuşuldu. Bundan dolayıdır ki sosyal medya ilk uğrak yer haline geldi. İzolasyondan dolayı evde geçirilen vakitler içerisinde sosyal ve ekonomik ihtiyaçlar için teknoloji ön plana çıktı. Bilgiye anında ulaşmak için bilgisayar, telefon, tablet kullanımı arttı.

Bu süreç içerisinde kapalı duran dükkanlar para kazanabilmek için sosyal medyayı bir araç olarak gördü. Eğer işletmeler sosyal medyayı bu amaç için kullanmamış olsalardı iflas

edebilirlerdi ve marka bilinirlik seviyesi düşecekti. Bu sayede ürünlerin satma imkanları buldular. Ekonomik anlamda kendi ihtiyaçlarını giderebildiler.

Bu durumlardan dolayı sosyal medyada geçirilen vakit 3 saat iken şu an için 5 saat olarak gözlemlendi. Yapılan araştırmalarda sosyal medya kullanıcılarının %52'sinin kullanım açısından alışkanlıklarında değişiklikler olduğu gözlemlenmiştir. %55'ine göre ise sosyo-kültürel etkenlerden dolayı değişiklikler oluşmuştur. Bireylere göre sosyal medyadaki çeşitlilik farklı ihtiyaçlara ilgi çekmiştir. Bu da artışı beraberinde getirmiştir. Bunun yanı sıra belirli bir kesimin sosyal medyayı güvenilir bulmayıp güncel haberleri geleneksel medya ortamlarından (gazete, televizyon, radyo) takip etmeyi seçmişlerdir.

2.4.3. Pandemi döneminde dijital vatandaşlık uygulamaları kullanımı

Pandemiyle birlikte izolasyon sürecinin olması ve karantinalardan dolayı evde kalma durumlarında ötürü dijital araçlar kullanılarak vatandaşlara bu yolla ulaşılma hedeflenmiştir. Bu süreç içerisinde insanları yönlendirmek, doğru bilgiye ulaşmalarını sağlamak için çeşitli yöntemler denenmiştir. Bunlar içerisinde sosyal medyada yapılan canlı yayınlar, hazırlanan uygulamalar ve televizyon aracılığı ile yapılan bilgilendirmeler bulunmaktadır. Bunun yanında araştırmacıların verilere ulaşabilmeleri için arşivlerinin gizliliğini kaldırmışlardır.

Yapılan yanlış bilgilendirmelerden ötürü Whatsapp sözcüsü C. Woog uygulama üzerinden toplu atılan mesaj sayısını belirli bir sınıra getirerek bunun önüne geçmeye çalışmıştır. Twitter uygulaması güvenlik başkanı D. Harvey yanlış bilgilendirmeleri en aza indirmek amaçlı çeşitli araçlar geliştirdiklerini bildirmişlerdir. Diğer tüm uygulamalarda da bu tür önlemler alınmıştır.

Sosyal medya yöneticileri pandemi hakkında bilgilendirme amaçlı gerekli kaynaklara yönlendirme amaçlı sayfa içerisinde araçlar geliştirmiş bu konuyla alakalı daha güvenilir ve doğru bilgiler edinebilmeleri sağlanmıştır. Bunun yanında COVID-19 hakkında yetkili kişilerden Whatsapp üzerinden bilgi edinebilecekleri danışma hattı oluşturuldu.

Şekil 2.5. WHO-Covid-19 bilgilendirme hattı (World Health Organization (WHO))

Bu gibi durumlara bağlı olarak anında bilgiye ulaşma isteği, korku, endişe teknolojiye bağımlılığı arttırmış ve kullanım süreleri bu anlamda artmıştır (Aldemir, 2020; Avşar, 2020).

2.4.4. Pandemi döneminde teknoloji kullanımı

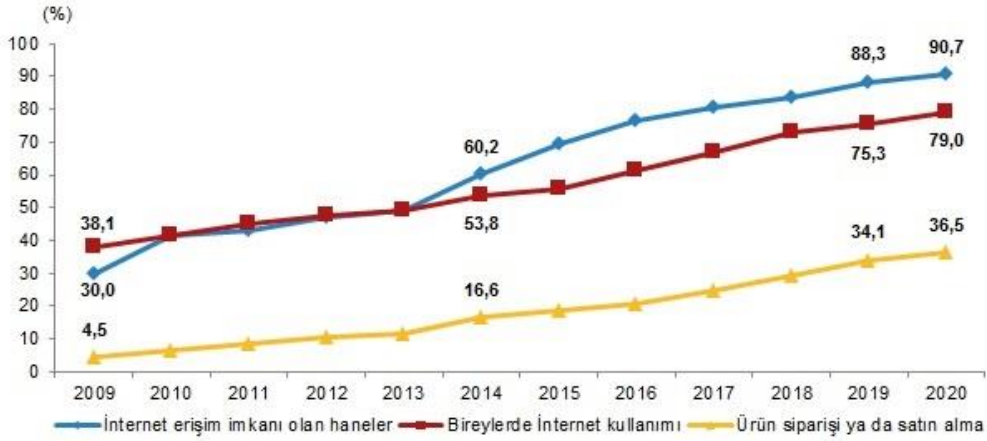
Pandemiyle beraber evde geçirdiğimiz süre artmıştır. Bununla beraber teknoloji kullanımı artmıştır. İş ve eğlence amaçlı aktivitelerin tümü internet üzerinden yapılmaya başlanmıştır.

Çalışanların işlerini artık evden devam ettirmek durumunda kalması, öğrencilerin öğrenim hayatlarını uzaktan eğitim yoluyla devam ettirmesi, internet üzerinden görüntülü görüşmeler bunlara örnek olarak verilebilir (Göker, 2020; Turan, 2020).

Dünya geneline bakıldığında interneti kullananların 1/3 'ünü gençler ve çocuklar oluşturmaktadır. Buna bağlı olarak anne ve babaların teknolojiye olan ilgilerinin olması şaşırtıcı bir durum değildir. 2019 yılında ülkemizde yapılan bir araştırmada edinilen bilgilere göre çocukların ortalama olarak televizyon başında geçirdikleri süre 2 saat 18 dakikadır. Fakat çocukların yalnızca %40' ı ekranı izlemektedir. %60 oranında Youtube, %24 oranında Whatsapp, %3 oranında Facebook, gibi sayfalarda vakit geçirdikleri gözlenmiştir. Bu durum pandemiyle birlikte arttığı gözlemlenmiştir (Sirer, 2020).

TÜİK tarafından yapılan “*Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması-2020*” belirlendi. Yapılan bu araştırmaya göre 16-74 yaş arası internet kullanım oranı %79 oldu. Bu oran kadınlarda %73,33 iken erkeklerde %84,7 olarak hesaplandı. İnternete sahip

hanelerin Türkiye genelindeki oranı %90,7 oldu (TÜİK, “Hane Halkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması”).

Şekil 2.6. Türkiye’ de Covid-19 ile birlikte internet erişimi-kullanımı- ürün sipariş oranları (TÜİK)

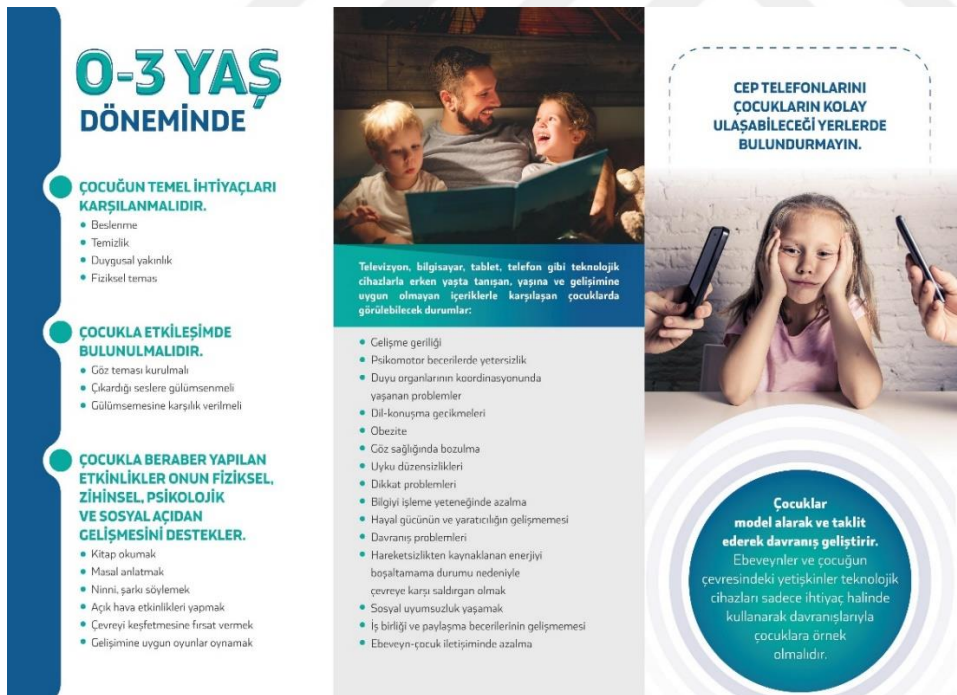
Süreç içerisinde okulların kapanmasının yanı sıra Covid-19 ile mücadele kapsamında ‘*Hayat Eve Sığar, Evde Kal Türkiye*’ özdeyişi ile toplu yapılan etkinlikler iptal edilmiş izolasyon sağlanmaya çalışılmıştır. Bu süreç içerisinde alınan tedbirlerle beraber psikolojik sorunlarda artış gözlemlenmiştir.

Yapılan araştırmalarda kısıtlamaların artması panik ve korku düzeyini arttırmış buna bağlı olarak anksiyete ve streste artışlar gözlemlenmiştir. Bu durumu biraz olsun en aza indirebilmek için de internet üzerinden izlenen dizilerde, bilgisayarda oynanan oyunlarda, televizyon başında geçirilen sürelerde artışlar görülmüştür (Işıl, 2020; Çetin, 2020).

Bu artışla birlikte Sağlık Bakanlığı tarafından uyarılar yapılmış ve çeşitli görseller hazırlanmıştır.

Şekil 2.7. 0-3 yaş grubu teknoloji rehberliği (Eğirdir Kaymakamlığı)

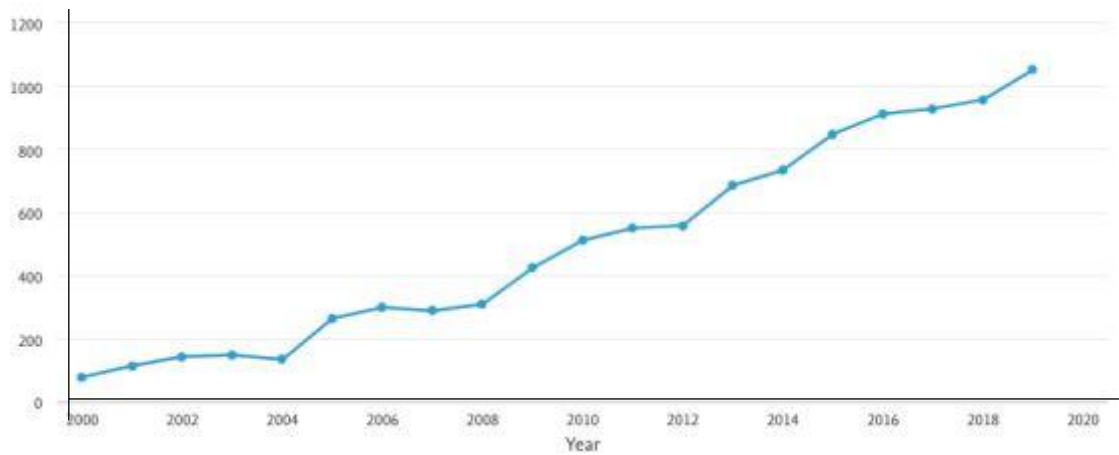

Şekil 2.8. 0-3 yaş grubu teknoloji rehberliği (Eğirdir Kaymakamlığı)

Zihinsel gelişimleri olumsuz etkilediği düşünülen teknoloji kullanımı, pandemi sürecindeki artışıyla daha da çok olumsuz yönde etkilemeye devam etmiştir.

Pandemi sürecinde tüm dünyada okullar, üniversiteler kapatılmış, izolasyon ve karantina süreçleri başlamıştır. Bu süreçten dolayı çeşitli okul ve üniversiteler uzaktan eğitim kararı alarak eğitime devam etmişlerdir. Bu süreçle beraber uzaktan eğitim hakkında bilgisi olmayan eğitimciler konu ile alakalı hizmet içi eğitim almak durumunda kalmışlardır. Konu hakkında bilgisi olanlarda eğitim vermişlerdir. Eğitim kurumları bu kaos ortamında uzaktan eğitimi devam ettirebilmek için uzaktan eğitimi nasıl yapacakları ve ne gibi çevrim içi araçları kullanacakları konusunda arayışı girmişlerdir. Eğitimciler süreç öncesinde uzaktan eğitim uygulamalarını hiç kullanmamıştır. Süreç içerisinde de bu durumlardan dolayı aksamalar oluşmuştur (Durak, 2020; Çankaya, 2020; İzmirli, 2020).

Kurumlar kendi belirledikleri uygulamalarla uzaktan eğitimlere başlamıştır. Devamında okul içerisinde toplu yapılacak tüm toplantı ve işlemler çevrim içi düzenlenmeye başlamıştır. Sürecin ilerleyen safhalarında yaş seviyesi yüksek bireylerin bile teknolojiye hâkim oldukları gözlemlenmiştir. Pandemi'nin birçok olumsuz etkisi olsa da böyle olumlu yanları da oluşmuştur. 60 yaşındaki bir bireyden 5 yaşındaki bir bireye kadar tüm bireyler teknoloji bazında kendilerini geliştirmiş eğitim kapsamında tüm içeriklere ulaşabilmişlerdir.

Şekil 2.9. Uzaktan eğitim ile ilgili yapılan çalışmaların yıllara göre dağılımı (Bozkurt, 2017)

3. MATERYAL VE YÖNTEM

Bu araştırmada doküman analizi yöntemi ve geliştirmiş olduğumuz “*Pandemi Döneminde Teknoloji Kullanımı Anketi*” kullanılmıştır. Bilindiği gibi, doküman analizi, konu ile alakalı verileri toplayabilmeyi ve açıklayabilmeyi amaçlayan bir analiz yöntemidir. Bu yöntem, araştırılan konu ile alakalı yazılı ve görsel içeriklerin analiz edilip incelenmesini kapsar. Doküman analizi yapılırken dikkat edilmesi gereken temel şartlar, incelenen konuya dair bilgi ve belgelerin bulunması ve içeriklerin incelenmesi, bunun yanında durum ya da düşüncelerin ortaya konulması için düzenlemelerin yapılması gerekir (Güven, 2015; Ceylan, 2015). Bu alanda yayınlanmış dergi, makale ve haber kaynakları araştırılmış ve bulgular sunulmuştur (İnce, 2020; Gül, 2020; Bozyiğit, 2020).

Yapılan araştırmada makalelerin incelenmesi ve değerlendirilmesi kapsamında aşağıdaki adımlar gerçekleştirilmiştir:

- Konu kapsamında dergilerin belirlenmesi,
- Bulunan dergilerin içerikleri incelenerek konu ile ilgili makalelerin tam metnine ulaşılması,
- İncelenen makalelerin araştırmacı tarafında değerlendirilmesi,
- Makalelerin incelenmesi ile bilgilerin metne dönüştürülmesini kapsar (Güven, 2015; Ceylan, 2015).

Veriler Ek 1’de verilen anket aracılığı ile toplanmıştır. Çalışma içerisinde online ankete karar verilmesinin sebebi en kısa sürede verileri elde edebilmek ve bireylerin kendilerinin uygun buldukları zaman içerisinde doldurabilmesidir. Bunun yanı sıra anketin saniyeler içerisinde birçok insana ulaştırma kolaylığının olması ve kâğıt tasarrufu sağlaması da önemli bir sebebidir.

Çalışma “Google Forms” aracılığıyla geliştirilen “Pandemi Döneminde Teknoloji Kullanımı” anketi 18 Nisan-19 Mayıs 2022 tarihleri içerisinde 15 yaş ve üzerinde bireylere uygulanmıştır. Anketin birçok bireye ulaşabilmesi için sosyal ağlarda paylaşılmıştır. Çalışmanın uygulanmasından önce bireylere araştırmanın amacı ve verdikleri cevapların gizliliği konusunda bilgi verilmiştir.

Çevrim içi anketin yapılması ile farklı illerden 318 birey katılım sağlamıştır.

Geçerlilik, ölçülmek istenen niteliğin doğru bir şekilde ölçülmesi ile ilgilidir. Ankette ölçülmek istenen özellik doğru ve farklı özellikler karıştırılmadan ölçüyor ise anket geçerli bir anket olduğunu söyleyebiliriz.

Güvenirlilik, kullanılan ölçeğin benzer koşullarda uygulandığında aynı değerlere yakın sonuçlar vermesidir. Güvenilir olmayan ölçeklerin kullanımı faydasızdır (Ercan, 2004; Kan, 2004).

Bu bilgilere dayanarak araştırma sonucu elde edilen bilgiler SPSS programı ile birlikte analiz edilip sonuçlandırılmıştır. Güvenirliliğinin kontrolü için Cronbach's Alpha (α) değeri 0,786 olarak hesaplanmıştır. Cronbach's Alpha değeri yapılan ölçekte verilen cevapların bir araya getirilmesi ile içinde bulunduğu durumlar içerisinde maddelerin birbirleri ile benzerliğini ortaya koyan değerdir (Carmines ve Zeller, 1982). Cronbach's Alpha değeri ne kadar yüksek olursa ölçekteki maddelerin birbirleri ile tutarlı ve aynı özelliği yoklayan maddeler olduğunu ortaya koyar (Özdamar, 2002). Bu verilere göre yapılan araştırmada elde edilen sonuca göre yapılan anketin güvenirliliği yüksek bir ölçek olduğu ortaya koyulmuştur. Araştırma sonucu çıkan verilerin analizinde ise ortalama, yüzdelik, standart sapma, frekans tekniği kullanılmıştır.

Araştırma kapsamında ankete katılan birey sayısı(N) 318 kişidir. Kişilerde 168'i kadın, 145'i erkek bireylerden oluşmaktadır. Bireyler içerisinde 23 kişi 51 yaş ve üstü, 40 kişi 41-50 yaş aralığında, 59 kişi 31-40 yaş aralığında, 82 kişi 20-30 yaş aralığında, 108 kişi 15-19 yaş aralığında bulunmaktadır. Yüzdelik olarak da lisans mezuniyet oranı yüksektir (Çizelge 3.1).

Çizelge 3.1. Bireyleri sosyo-demografik değişkenlere göre dağılımları

		N	%
Cinsiyet	Kadın	168	53,7
	Erkek	145	46,3
Yaş	15-19 yaş	108	34,6
	20-30 yaş	82	26,3
	31-40 yaş	59	18,9

Çizelge 3.1. (devamı)

	41-50 yaş	40	12,8
	51 yaş ve üstü	23	7,4
Medeni Durum	Evli	134	42,9
	Bekar	178	57,1
Mezuniyet Türü	İlköğretim [İlkokul-Ortaokul]	144	46
	Ortaöğretim [Lise]	45	14,4
	Üniversite	92	29,4
	Lisansüstü Eğitim	32	10,2
Toplam		318	100

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

“*Pandemi Döneminde Teknoloji Kullanımı*” anketinden elde edilen veriler aşağıda yüzdelik dilimler olarak verilmiştir.

Çizelge 4.1. Anket maddelerinin cevaplarının oranı ve yüzdelik dağılımı

	Soru		N	Yüzde (%)
1	Pandemi boyunca yürütülen uzaktan eğitimin faydalı olduğunu düşünüyorum	Hayır	86	27
		Kısmen	155	49
		Evet	70	22
2	Pandemi sürecinde bilgi iletişim teknolojilerine ilgim arttı	Hayır	41	13
		Kısmen	115	37
		Evet	155	49
3	Pandemi süreci aile içi iletişimimizi arttırdı.	Hayır	52	16
		Kısmen	99	31
		Evet	162	51
4	Pandemi sürecinde internet üzerinden alışverişim arttı.	Hayır	67	21
		Kısmen	78	25
		Evet	165	53
5	Pandemi sürecinde internet üzerinden daha fazla film-dizi izliyorum	Hayır	55	17
		Kısmen	94	30
		Evet	162	52
6	Pandemi sürecinde uzun süreli online oyunlara olan ilgim arttı.	Hayır	101	32

Çizelge 4.1. (Devamı)

		Kısmen	99	31
		Evet	111	35
7	Pandemi süreci beni yalnızlaştırdığını fark ediyorum.	Hayır	104	33
		Kısmen	94	30
		Evet	113	36
8	Pandemi sürecinde televizyon izleme sürem arttı.	Hayır	84	27
		Kısmen	97	31
		Evet	130	41
9	Pandemi sürecinde mobil bankacılık uygulamalarını daha fazla kullandım.	Hayır	115	36
		Kısmen	81	25
		Evet	117	37
10	Pandemi sürecinde tanıdıklarımla iletişimimi çoğunlukla internet üzerinden sağladım.	Hayır	33	10
		Kısmen	84	26
		Evet	195	62
11	Pandemi sürecinde sağlıklı beslenmek amacıyla internet üzerinde çeşitli bilgiler edindim.	Hayır	86	27
		Kısmen	103	33
		Evet	123	39
12	Pandemi sürecinde uzaktan eğitim kapsamında teknolojinin kullanılması öğrencilerin ilgisini çekmiştir.	Hayır	48	15
		Kısmen	116	37
		Evet	147	47
13	Pandemi süreci sona erdiğinde teknoloji kullanımımın azalacağını düşünüyorum	Hayır	125	40

Çizelge 4.1. (Devamı)

		Kısmen	98	31
		Evet	89	28
14	Pandemi sürecinde sosyal medyada daha fazla vakit geçiriyorum.	Hayır	61	19
		Kısmen	100	32
		Evet	151	48
15	Pandemi sürecinde haberleri güvenilir sitelerden takip ediyorum.	Hayır	54	17
		Kısmen	90	29
		Evet	166	53
16	Pandemi sürecinde haberleri televizyondan takip ediyorum.	Hayır	71	22
		Kısmen	196	30
		Evet	144	46
17	Pandemi sürecinde internet kullanım miktarım arttı.	Hayır	36	11
		Kısmen	71	22
		Evet	204	65
18	Pandemi sürecinde kurumsal işlemlerimi internet üzerinden takip ettim.	Hayır	62	20
		Kısmen	97	31
		Evet	151	48
19	Pandemi sürecinde faturalarımı internet üzerinden ödedim.	Hayır	78	25
		Kısmen	59	19
		Evet	173	55
20	Pandemi sürecinde gıda alışverişimi mobil uygulamalarla gerçekleştirdim.	Hayır	99	32
		Kısmen	98	31

Çizelge 4.1. (Devamı)

		Evet	112	36
21	Pandemi sürecinde ev içerisinde teknolojik aletlerimin sayısında artış oldu.	Hayır	92	29
		Kısmen	80	25
		Evet	137	44
22	Pandemi sürecinde sosyal aktivite ihtiyacımı internet üzerinden sağladım.	Hayır	73	23
		Kısmen	105	34
		Evet	131	42
23	Pandemi sürecinde iş hayatımı internet üzerinden devam ettirdim.	Hayır	108	34
		Kısmen	81	26
		Evet	121	39
24	Pandemi sürecinde teknoloji kullanımının artması ile siber zorbalığa uğrama olasılığım arttı.	Hayır	115	37
		Kısmen	111	35
		Evet	85	27
25	Pandemi sürecinde teknoloji kullanımımın artması ile uyku düzenimde bozukluklar oluştu.	Hayır	77	24
		Kısmen	97	31
		Evet	138	44

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de pandemi sürecine pek çok alanda olduğu gibi eğitim alanında da hazırlıksız yakalanmıştır. Bu süreçte anaokulundan üniversiteye kısacası eğitimin tüm kademelerinde uzaktan eğitime geçilmiştir. Ancak ülkemizdeki özellikle teknolojik altyapı problemleri, bölgelere ve ailelerin ekonomik durumlarına bağlı olarak internete ulaşımın kısıtlı olması nedeniyle büyük bir camia olan eğitim camiası belirli bir süre uzaktan eğitime geçmede ve dersleri devam etme noktasında zorlanmıştır. Tüm bunlar altyapı ile ilgili yaşanan sıkıntılar iken, diğer taraftan eğitimcilerin pedagojik olarak sürece

hazırlıklı olmamaları ders yürütme yöntemlerini yakından etkilemiştir. Sınırlı yüzdede katılımcının uzaktan eğitimi faydalı (%22) olduğunu düşünüyor olması ana ekseninde fiziksel altyapı ve pedagojik hazır bulunuşluk düzeyinin doğal olarak görülebilir. Diğer taraftan, tüm bu olumsuzluklara rağmen katılımcıların zorunluluktan da olsa %49 gibi bir oranda teknolojiye ilgilerinin olandan daha fazla artmış olması teknolojinin uygun kullanımı durumunda ileriye yönelik olarak umut verici olarak yorumlanabilir.

Sosyal izolasyonların ve karantinaların artması ile ev içerisinde aile ile geçirilen süresinin artması birlikte yapılan etkinlikler artmıştır. Yapılan anket sonuçlarına bakıldığında %51'lik bir oranla aile içi iletişimin arttığı görülmektedir. Ancak, iletişimin artması ile aile içindeki ilişkilerde olumlu-olumsuz bağlılık geliştirip geliştirmediği ayrı bir başlıkta incelemeye değer bir konudur.

Covid-19 pandemi sürecinde dışarı çıkmadan yapılabilecek pek çok işlem internet üzerinden yapılmaya başlanmıştır. Bu da bireylerin işlemlerini kısa süre içerisinde yapabilmesine olanak sağlamıştır. İnternet üzerinden yapılan işlemler içerisinde alışverişlerden bahsetmek gerekirse katılımcıların verdiği %53'lük evet cevabı ile artış olduğu ortaya konulmuştur. İnternet üzerinde yapılan alışverişlerin artması ile birçok iş yeri sahiplerinin internet üzerinden satış yapabilecekleri sitelere başvurdukları ve satış yapmaya başladıkları günlük hayatımızdaki gözlemler ile sabittir. Yakın bir gelecekte internetin ortaya çıkmasıyla yaygınlık kazanan online alışveriş sürecinin pandemi ile daha da artacağını ve bunun doğal sonucu olarak gelen bu talepleri karşılamak üzere ticari işletmelerin artık bu alanlara olağandan daha fazla yatırım yapmaları zorunluluk olarak görülmektedir.

Ev içerisinde geçiren sürelerin artması devamında televizyon ve bilgisayar başında geçirilen sürelerin artmasına yol açmıştır. Sürelerin artması pek çok soruna yol açsa da bireylerin sosyal açıdan aktivite eksikliklerini bu yönden gidermeye çalışmalarına sebep olmuştur. İnternet üzerinde film-dizi izleme sürelerindeki artış da buna örnek verilebilir. Katılımcıların verdikleri yanıtlarla %52 oranında film-dizi izleme sürelerindeki artış ortaya konulmuştur. Devamında düşük bir yüzdelik dilim %35 katılımcının da online oyunlar oynadıkları belirlenmiştir. Bu orana bakıldığında bireylerin online oyunlara karşı ilgilerinin düşük olduğu ortaya konulmuştur. Ancak online oyunların genellikle ilköğretim ve ortaöğretim yaş düzeyindeki bireyler tarafından tercih ediliyor olması ve ankete katılan bu yaş grubundaki denek sayısındaki kısıtlılık bu oranın düşük çıkmasında etkili olmuş olabilir.

Yapılan araştırmalarda pandemi döneminde televizyon izleme sürelerinin günlük olarak 4 saat olarak ortaya konmuştur. Süreç içerisinde yapılan aktivitelerin azalması bu durumun normal bir sonucudur. Katılımcıların yüzdelik dilimine bakıldığında %41 düzeyinde televizyon izleme oranlarında dşkte olsa bir artış gözlenmiştir. Bu durum devamında bireylerin sosyal aktivite eksiklerini internet üzerinden de giderdikleri gözlemlenmiştir. Bu durum %42’lik kesimin verdiği cevapla ortaya koyulmuştur.

Sürecin devamında da izolasyon süreçlerinin devam etmesi sosyal mesafe tedbirlerinin uygulanması devamında gelişen stres bireyler üzerinde yalnızlık hissi ve uyum bozukluklarının oluşmasına sebep olmuştur. Bireylerin bu konuda %36’lık dilimin verdiği cevapla süreç içerisinde yalnızlaştığı ortaya koyulmuştur. Yalnızlaşma hisside devamında akraba ve arkadaşlarla iletişim isteğini arttırmıştır. Bu istek doğrultusunda sesli ve görüntülü konuşmanın sağlandığı telefon uygulamalarıyla akraba ve arkadaşlarıyla iletişime geçmişlerdir. Bireylerin verdikleri cevaplar doğrultusunda %62 oranında internet üzerinden yapılan görüntülü ve sesli iletişimin arttığı ortaya koyulmuştur.

İnternet üzerinden yapılan işlemler arasında mobil bankacılık işlemlerinden bahsetmek gerekirse süreç içerisinde bireylerin bankaya gitmek yerine evden uygulamalar sayesinde saniyeler içerisinde işlemlerini gerçekleştirmişlerdir. Katılımcıların %37’sinin verdiği cevapla ortaya konulmuştur. Mobil bankacılık uygulamaları süreç içerisinde sağlık tehdidi altında kalmadan işlemlerini gerçekleştirmelerinde de yardımcı olmuştur.

Bireylerin pandemi döneminde beslenmelerinde dikkat ettikleri gözlemlenmiştir. Süreç içerisinde hastalıktan korunabilmek, hastalığı kolayca atlatabilmek amaçlı internet üzerinden bilgi edindikleri gözlemlenmiştir. Bu gözlem ile katılımcıların %39’luk dilimin verdiği yanıt doğrultusunda sağlık beslenme için internetten bilgi edindikleri ortaya koyulmuştur.

Öğrencilerin eğitim hayatlarının online olarak devam etmesi ile belli bir kesimin tabletle, bilgisayarla ya da telefonla tanışmasını sağlamıştır. Devamında teknolojik aletlere olan ilgilerini arttırmıştır. Eğitim hayatımızda da teknolojik aletlerin odak noktası haline gelmesi teknolojik aletlerle geçirilen srelerin artmasına da sebep olmuştur. Katılımcıların %47’lik

diliminin verdiği cevapla da uzaktan eğitim kapsamında teknolojinin kullanılmasının öğrencilerin ilgilerini arttırdığını ortaya koymuştur.

Pandemi süreci aile hayatımızda ve sosyal hayatımızda değişikliklere sebep olmuştur. Bu değişiklikler içerisinde akrabalarla olan iletişimimizi internet üzerinden görüntülü konuşma yaparak sağlama, birçok arkadaşımızla internet üzerinden iletişime geçme bunlardan birkaçıdır. Bu örneklerden yola çıkarsak pandemi dönemi teknolojiyi hayatımızın odak noktası haline getirmiştir. Fakat katılımcıların %40'lık diliminin verdiği cevapla pandemi sonrasında teknoloji kullanım miktarında bir değişiklik olmayacağı ortaya koyulmuştur. Pandemi dönemindeki bu teknoloji kullanımının artışı sosyal medyada geçirilen sürelerde de artış sağlamıştır. Bu artış katılımcıların %48'lik bir kesimin verdiği cevapla ortaya koyulmuştur. Bunun yanında süreç içerisinde anında gelişen haberlere ulaşma isteği internet üzerinden haber sitelerine olan ilgiyi arttırmıştır. Süreç içerisinde bu ilginin artması bilgi kirliliğine de yol açmıştır. Yalan yanlış haberler ortaya atılmıştır. Katılımcıların %53'lik diliminin verdiği yanıtlarla süreç içerisinde bireyler doğru bilgeye ulaşabilmek için güvenilir sitelerden bilgi edinmeye başladığı gözlemlenmiştir. Tüm bunlardan yola çıkarsak yapılan tüm işlemlerin internet aracılığı ile yapılması internete olan ilginin yüksek bir miktarda arttığı (%65) görülmektedir.

Karantina dönemlerinde bireylerin ev içerisinde çeşitli etkinliklerle vakit geçirmeye çalıştıkları gözlemlense de bunun yanında televizyon başında geçirdikleri sürede de artış gözlemlenmiştir. Bu artış süreçten haberdar olabilme isteği, film-dizi takip etme isteği ile oluşmuştur. %46'lık kesimin verdiği evet cevabı ve %30'luk kesimin kısmen cevabını vermesiyle ortaya koyulmuştur.

Bireylerin sağlık açısından kendilerini güvende tutabilmeleri için birçok alanda internet üzerinden işlemlerini yürütebilecekleri alanlar sunulmuştur. Bu alanların başında da kamu işlemleri gelmektedir. Süreç içerisinde çeşitli uygulamalar sayesinde işlemlerimizi evden halledebilmemizi sağlamıştır. Bireylerin %48'lik kesimin verdiği cevap bu durumu kanıtlanabilir olmasını sağlamıştır. İnternet üzerinde halledilebilen işlemler içerisinde fatura işlemlerinden bahsetmek gerekirse bireylerin uygulamalar aracılığıyla birlikte internet üzerinde faturalarını ödeyebilmelerini sağlamıştır. Sağlanan bu kolaylık pandemi döneminde bu uygulamaları kullanan bireylerin sayısında da artış oluşmasını sağlamıştır. Katılımcıları %55'lik kesimin verdiği cevapla bu durum kanıtlanmıştır.

Pandemi dönemi alışveriş alışkanlıklarımızda değişiklikler oluşmasına sebep olmuştur. Bireyler alışveriş için markete gitme hususunda güvende hissetmedikleri gözlemlenmiştir. Bu durum gözlenerek bireylerin evden çıkmadan alışveriş yapabilecekleri uygulamalar geliştirilmiştir. %36'lık kesimin bu uygulamalar sayesinde alışveriş yaptıkları gözlemlenmiştir.

Pandemi döneminde işlemlerin internet üzerinden yapılması, öğrencilerin eğitim hayatlarının uzaktan eğitimle devam etmesi teknolojik aletlerin kullanım miktarlarında da artış olmasına sebep olmuştur. Bu artış ev içerisindeki telefon, tablet, bilgisayar sayılarında da artışa sebep olduğu katılımcıların %44'lik kesimin verdiği cevapla ortaya koyulmuştur. Pandemi dönemi iş hayatımızda da değişikliklere sebep olmuştur. Pandemi öncesinde uzaktan iş hayatını deneyimleyen sektörler hızlı bir şekilde uygulanmasını sağlamıştır. Bireylerin %39 oranında verdikleri cevapla iş hayatlarını uzaktan devam ettirdikleri gözlemlenmiştir.

Pandemi dönemin de teknolojiye olan ilginin fazla olması çeşitli sorunlara yol açmıştır. Bu sorunların başında internet ortamında siber zorbalıktır. Süreç içerisinde bilgisayar, telefon ve tablet başında geçirilen sürenin artması ve çeşitli sosyal hesapların kullanılması siber zorbalığa uğrama olasılığını da arttırmıştır. %27 oranındaki katılımcının verdikleri cevaplarla bu durum ortaya koyulmuştur. Bunun yanında teknoloji kullanımının artması birey üzerinde sosyal-psikolojik etkilerinde oluşmasını sebep olmuştur. Bireylerin sosyal yaşantılarının tümünü ev içerisinde geçirmesi ve okul-iş hayatlarının evden devam ettirilmesi üzerine uyku düzenlerinde bozulmalara yol açtığı %44'lük kesimin verdiği cevapla ortaya koyulmuştur.

Yapılan anket çalışmasında verilen maddelerin, cinsiyetleri ve medeni durumları değişkenlerine göre anlamlı fark olanlar t testi (Büyüköksüz, 2015: 214) ile ortaya koyulmuştur. T testi, verilmiş olan iki değişken arasında anlamlı fark olup olmadığını kontrol etmek için kullanılan bir test türüdür (Wikipedia). Tablo içerisindeki p değeri dağılımın homejen olup olmadığını gösteren değerdir. $P < 0,05$ ise anlamlı bir fark olduğunu söyleyebiliriz. N değeri cinsiyet bazında katılım gösteren birey sayısını, X değeri ortalamayı, SS standart sapmasını ve t değeri ise sınıflandırma eşik değerini bize vermektedir. T testi sonuçları aşağıdaki çizelgelerde gösterilmiştir.

Çizelge 4.2. Maddelerin cinsiyetlere bağlı farklılıklarına ilişkin bulgular (t testi)

	Cinsiyet	N	X	SS	t	P
Pandemi sürecinde uzun süreli online oyunlara olan ilgim arttı.	Kadın	168	1,91	0,850	-2,786	0,006
	Erkek	142	2,17	0,774		
Pandemi süreci beni yalnızlaştırdığını fark ediyorum.	Kadın	167	1,88	0,876	-3,369	0,001
	Erkek	143	2,19	0,753		
Pandemi sürecinde mobil bankacılık uygulamalarını daha fazla kullandım.	Kadın	168	1,77	0,885	-5,145	0,000
	Erkek	144	2,26	0,757		
Pandemi sürecinde tanıdıklarımla iletişimimi çoğunlukla internet üzerinden sağladım.	Kadın	168	2,61	0,665	2,706	0,007
	Erkek	143	2,40	0,684		
Pandemi süreci sona erdiğinde teknoloji kullanımımın azalacağını düşünüyorum	Kadın	167	1,73	0,839	-2,425	0,016
	Erkek	144	2,05	0,764		

Çizelge 4.2’de bireylerin cinsiyetine bağlı olarak maddelere verdikleri cevaplara bağlı oranlar belirtilmiştir. Katılımcıların maddeler bağlı olarak anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını test edebilmek için t testi kullanılmıştır. Analiz sonucunda Tablo 4.2 ’deki maddeler için anlamlı farklılıklar olduğu ortaya koyulmuştur. Buna bağlı olarak, pandemi döneminde uzun süreli online oyunlara olan ilgi, mobil bankacılık kullanım oranı, pandemi sürecinin yalnızlaştırdığını düşünenlerin oranı ve internet üzerinden tanıdıklarıyla kurulan iletişim oranı kadınların iyi hal puanlarının erkeklere göre anlamlı olarak daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Çizelge 4.3. Maddelerin medeni durumlarına bağlı farklılıklarına ilişkin bulgular (t testi)

	Medeni Durum	N	X	SS	t	P
Pandemi sürecinde sağlıklı beslenmek amacıyla internet üzerinde çeşitli bilgiler edindim.	Evli	132	2,22	0,716	1,966	0,044
	Bekar	178	2,04	0,868		
	Evli	133	2,07	0,774	3,630	0,000

Çizelge 4.3(devamı)

Pandemi süreci sona erdiğinde teknoloji kullanımının azalacağını düşünüyorum	Bekar	177	1,74	0,825
--	-------	-----	------	-------

Çizelge 4.3’da bireylerin medeni durumlarına bağlı olarak maddeler verdikleri cevaplara bağlı oranlar belirtilmiştir. Katılımcıların maddelere bağlı olarak anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını test edebilmek için t testi kullanılmıştır. Buna bağlı olarak evli bireylerin sağlıklı beslenmek için internetten bilgi edinenlerin oranı bekar bireylere göre anlamlı olarak daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bekar bireylerin pandemi süreci sona erdiğinde teknoloji kullanım oranının azalacağını düşünen evli bireylerin oranına göre anlamlı olarak yüksek olduğu ortaya koyulmuştur.

Yapılan anket çalışmasında verilen maddelerin, yaş aralıkları ve mezuniyet türleri değişkenlerine göre anlamlı fark olanlar ANOVA testi ile (Büyüköksüz, 2015: 214) ortaya koyulmuştur. ANOVA testi araştırma içerisinde test edilmek istenen unsur ya da unsurların dışında, bağımlı değişken ile arasında ilişkisi olan değişken ya da değişkenlerin istatistiksel olarak denetlenmesi için kullanılan bir test türüdür. Tablo içerisinde gösterilen N değeri yaş bazında ankete katılan birey sayısını, X değeri ortalamayı, SS standart sapmasını, F değeri homojen bir dağılım gösterip göstermediğini ve P değeri ise istatistiksel açıdan anlamlı fark olup olmadığını bize vermektedir. ANOVA testi sonuçları aşağıdaki çizelgelerde ortaya koyulmuştur.

Çizelge 4.4. Pandemi sürecinde internet üzerinden alışveriş oranının yaş grupları değişkeni bakımından karşılaştırılması (ANOVA testi sonuçları)

	Yaş Grubu	N	X	SS	F	P	Anlamlı Fark
Pandemi sürecinde uzun süreli online oyunlara olan ilgim arttı.	15-19 yaş	108	2,21	0,761	6,221	0,000	(15 -19 yaş)- (31-40 yaş)
	20-30 yaş	81	2,04	0,871			(20-30 yaş)- (31-40 yaş)
	31-40 yaş	58	1,58	0,795			(41 -50 yaş)- (31-40 yaş)
	41-50 yaş	39	2,17	0,790			
	51 yaş ve üstü	23	2,04	0,705			

Çizelge 4.4' de pandemi sürecinde internet üzerinden alışverişlerin arttığını düşünenlerin oranının yaş grupları değişkeni ile karşılaştırıldığında en yüksek ortalama 15-19 yaş grubuna ait bireylere ($X=2,21$) ait olduğu görülmektedir. Yaş grupları arasında anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını anlamak için ANOVA testi uygulanmıştır. Test sonucuna göre anlamlı farklılık hesaplanmıştır. Farklılığın kaynağını hesaplamak için Post Hoc testlerinden Tukey (Büyüköksüz, 2015: 214) testi kullanılmıştır. Farklılığın yönü (15 -19 yaş)- (31-40 yaş), (20-30 yaş)- (31-40 yaş) ve (41 -50 yaş)- (31-40 yaş) şeklinde bulunmuştur.

Çizelge 4.5. Pandemi sürecinde internet üzerinden film-dizi izleme oranının yaş grupları değişkeni bakımından karşılaştırılması (ANOVA testi sonuçları)

	Yaş Grubu	N	X	SS	F	P	Anlamlı Fark
Pandemi sürecinde mobil bankacılık uygulamalarını daha fazla kullandım.	15-19 yaş	108	1,57	0,799	13,949	0,000	(15-19 yaş)- (20-30 yaş)
	20-30 yaş	81	2,29	0,872			(15-19 yaş)- (31-40 yaş)
	31-40 yaş	59	2,15	0,826			(15-19 yaş)- (41-50 yaş)
	41-50 yaş	40	2,07	0,729			(15-19 yaş)- (51 yaş ve üstü)
	51 yaş ve üstü	23	2,56	0,506			(41-50 yaş)- (51 yaş ve üstü)
							(31-40 yaş)- (51 yaş ve üstü)

Çizelge 4.5' de pandemi sürecinde internet üzerinden film-dizi izleme oranının yaş grupları değişkeni ile karşılaştırıldığında en yüksek ortalama 51 yaş ve üstü grubuna ait bireylere ($X=2,56$) ait olduğu görülmektedir. Yaş grupları arasında anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını anlamak için ANOVA testi uygulanmıştır. Test sonucuna göre anlamlı farklılık hesaplanmıştır. Farklılığın kaynağını hesaplamak için Post Hoc testlerinden Tukey testi kullanılmıştır. Farklılığın yönü (15-19 yaş)- (20-30 yaş), (15-19 yaş)- (31-40 yaş), (15-19 yaş)- (41-50 yaş), (15-19 yaş)- (51 yaş ve üstü), (41-50 yaş)- (51 yaş ve üstü) ve (31-40 yaş)- (51 yaş ve üstü) şeklinde bulunmuştur.

Çizelge 4.6. Pandemi sürecinde online oyunlara ilgisi artanların yaş grupları değişkeni bakımından karşılaştırılması (ANOVA testi sonuçları)

Yaş Grubu	N	X	SS	F	P	Anlamlı Fark
-----------	---	---	----	---	---	--------------

Çizelge 4.6(devamı)

Pandemi süreci sona erdiğinde teknoloji kullanımının azalacağını düşünüyorum	15-19 yaş	108	1,82	0,851	3,100	0,016	(20-30 yaş)- (51 yaş ve üstü)
	20-30 yaş	80	1,73	0,822			
	31-40 yaş	59	1,84	0,805			
	41-50 yaş	40	2,10	0,708			
	51 yaş ve üstü	23	2,30	0,702			

Çizelge 4.6’ da pandemi sürecinde uzun süreli online oyunlara olan ilgisi artanların oranının yaş grupları değişkeni ile karşılaştırıldığında en yüksek ortalama 51 yaş ve üstü yaş grubuna ait bireylere ($X=2,30$) ait olduğu görülmektedir. Yaş grupları arasında anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını anlamak için ANOVA testi uygulanmıştır. Test sonucuna göre anlamlı farklılık hesaplanmıştır. Farklılığın kaynağını hesaplamak için Post Hoc testlerinden Tukey testi kullanılmıştır. Farklılığın yönü (20-30 yaş)- (51 yaş ve üstü) şeklinde bulunmuştur.

Çizelge 4.7. Pandemi sürecinde yalnızlaştığını düşünenlerin yaş grupları değişkeni bakımından karşılaştırılması (ANOVA testi sonuçları)

	Yaş Grubu	N	X	SS	F	P	Anlamlı Fark
Pandemi sürecinde haberleri televizyondan takip ediyorum.	15-19 yaş	108	2,38	0,734	3,072	0,017	(15-19 yaş)- (31-40 yaş)
	20-30 yaş	80	2,16	0,863			
	31-40 yaş	59	2,00	0,870			
	41-50 yaş	39	2,20	0,695			
	51 yaş ve üstü	23	2,47	0,665			

Çizelge 4.7’ da pandemi sürecinde yalnızlaştığını düşünenlerin yaş grupları değişkeni ile karşılaştırıldığında en yüksek ortalama 15-19 yaş grubuna ait bireylere ($X=2,38$) ait olduğu görülmektedir. Yaş grupları arasında anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını anlamak için ANOVA testi uygulanmıştır. Test sonucuna göre anlamlı farklılık hesaplanmıştır. Farklılığın kaynağını hesaplamak için Post Hoc testlerinden Tukey testi kullanılmıştır. Farklılığın yönü (15-19 yaş)- (31-40 yaş) şeklinde bulunmuştur.

Çizelge 4.8. Pandemi sürecinde mobil bankacılık uygulamalarını kullananların yaş grupları değişkeni bakımından karşılaştırılması (ANOVA testi sonuçları)

	Yaş Grubu	N	X	SS	F	P	Anlamlı Fark
Pandemi sürecinde kurumsal işlemlerimi internet üzerinden takip ettim.	15-19 yaş	108	2,05	0,851	4,387	0,002	(15-19 yaş)- (20-30 yaş)
	20-30 yaş	79	2,49	0,713			
	31-40 yaş	59	2,40	0,811			
	41-50 yaş	39	2,33	0,621			
	51 yaş ve üstü	23	2,34	0,486			

Çizelge 4.8’ de pandemi sürecinde mobil bankacılık uygulamalarını kullananların yaş grupları değişkeni ile karşılaştırıldığında en yüksek ortalama 20-30 yaş grubuna ait bireylere ($X=2,49$) ait olduğu görülmektedir. Yaş grupları arasında anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını anlamak için ANOVA testi uygulanmıştır. Test sonucuna göre anlamlı farklılık hesaplanmıştır. Farklılığın kaynağını hesaplamak için Post Hoc testlerinden Tukey testi kullanılmıştır. Farklılığın yönü (15-19 yaş)- (20-30 yaş) şeklinde bulunmuştur.

Çizelge 4.9. Pandemi sürecinde sağlıklı beslenebilmek için internet üzerinden bilgi edinenlerin yaş grupları değişkeni bakımından karşılaştırılması (ANOVA testi sonuçları)

	Yaş Grubu	N	X	SS	F	P	Anlamlı Fark
Pandemi sürecinde faturalarımı internet üzerinden ödedim.	15-19 yaş	107	1,95	0,925	8,384	0,000	(15-19 yaş)- (20,30 yaş)
	20-30 yaş	80	2,48	0,746			(15-19 yaş)- (31,40 yaş)
	31-40 yaş	59	2,49	0,773			(15-19 yaş)- (41,50 yaş)
	41-50 yaş	39	2,41	0,751			(15-19 yaş)- (51 yaş ve üstü)
	51 yaş ve üstü	23	2,69	0,558			

Çizelge 4.9’ de pandemi sürecinde sağlıklı beslenebilmek için internet üzerinden bilgi edinenlerin yaş grupları değişkeni ile karşılaştırıldığında en yüksek ortalama 51 yaş ve üstü yaş grubuna ait bireylere ($X=2,69$) ait olduğu görülmektedir. Yaş grupları arasında anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını anlamak için ANOVA testi uygulanmıştır. Test sonucuna göre anlamlı farklılık hesaplanmıştır. Farklılığın kaynağını hesaplamak için Post Hoc testlerinden Tukey testi kullanılmıştır. Farklılığın yönü (15-19 yaş)- (20,30 yaş), (15-19 yaş)- (31,40 yaş), (15-19 yaş)- (41,50 yaş) ve (15-19 yaş)- (51 yaş ve üstü) şeklinde bulunmuştur.

Çizelge 4.10. Pandemi sürecinde sosyal medya fazla vakit geçirenlerin yaş grupları değişkeni bakımından karşılaştırılması (ANOVA testi sonuçları)

	Yaş Grubu	N	X	SS	F	P	Anlamlı Fark
Pandemi süreci ile birlikte iş hayatımı internet üzerinden devam ettirdim.	15-19 yaş	107	1,85	0,919	2,776	0,027	(15-19 yaş)- (51 yaş ve üstü)
	20-30 yaş	80	2,03	0,6877			
	31-40 yaş	59	2,16	0,812			
	41-50 yaş	39	2,20	0,767			
	51 yaş ve üstü	23	2,34	0,647			

Çizelge 4.10’ de pandemi sürecinde sosyal medya fazla vakit geçirenlerin yaş grupları değişkeni ile karşılaştırıldığında en yüksek ortalama 51 yaş ve üstü yaş grubuna ait bireylere ($X=2,34$) ait olduğu görülmektedir. Yaş grupları arasında anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını anlamak için ANOVA testi uygulanmıştır. Test sonucuna göre anlamlı farklılık hesaplanmıştır. Farklılığın kaynağını hesaplamak için Post Hoc testlerinden Tukey testi kullanılmıştır. Farklılığın yönü (15-19 yaş)- (51 yaş ve üstü) şeklinde bulunmuştur.

Çizelge 4.11. Pandemi sürecinde internet üzerinden alışverişim arttığını düşünenlerin mezuniyet türü değişkeni bakımından karşılaştırılması (ANOVA testi sonuçları)

	Mezuniyet Türü	N	X	SS	F	P	Anlamlı Fark
Pandemi sürecinde	İlkokul	100	2,19	0,884	5,081	0,001	(ilkokul-üniversite) (lise-üniversite)
	Ortaokul	43	2,27	0,766			

Çizelge 4.11(devamı)

internet	Lise	45	2,02	0811
üzerinden	Üniversite	89	2,65	0,672
alışverişim	Lisansüstü	32	2,50	0,718
arttı.	Eğitim			

Çizelge 4.11’ de pandemi sürecinde internet üzerinden alışverişim arttığını düşünenlerin mezuniyet türü değişkeni ile karşılaştırıldığında en yüksek ortalama üniversite grubuna ait bireylere ($X=2,65$) ait olduğu görülmektedir. Mezuniyet türleri arasında anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını anlamak için ANOVA testi uygulanmıştır. Test sonucuna göre anlamlı farklılık hesaplanmıştır. Farklılığın kaynağını hesaplamak için Post Hoc testlerinden Tukey testi kullanılmıştır. Farklılığın yönü (ilkokul-üniversite) ve (lise-üniversite) şeklinde bulunmuştur.

Çizelge 4.12. Pandemi sürecinde internet üzerinden daha fazla film-dizi izleyenlerin mezuniyet türü değişkeni bakımından karşılaştırılması (ANOVA testi sonuçları)

	Mezuniyet Türü	N	X	SS	F	P	Anlamlı Fark
Pandemi	İlkokul	100	2,31	0,787	4,128	0,003	(ilkokul-üniversite)
sürecinde	Ortaokul	43	2,30	0,831			(ilkokul-lisansüstü eğitim)
televizyon	Lise	45	2,26	0,719			
izleme	Üniversite	90	1,95	0,846			
sürem arttı.	Lisansüstü	32	1,84	0,766			
	Eğitim						

Çizelge 4.12’ de pandemi sürecinde internet üzerinden daha fazla film-dizi izleyenlerin mezuniyet türü ile karşılaştırıldığında en yüksek ortalama ilkokul grubuna ait bireylere ($X=2,31$) ait olduğu görülmektedir. Mezuniyet türleri arasında anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını anlamak için ANOVA testi uygulanmıştır. Test sonucuna göre anlamlı farklılık hesaplanmıştır. Farklılığın kaynağını hesaplamak için Post Hoc testlerinden Tukey testi kullanılmıştır. Farklılığın yönü (ilkokul-üniversite) ve (ilkokul-lisansüstü eğitim) şeklinde bulunmuştur.

Çizelge 4.13. Pandemi sürecinde mobil bankacılık uygulamalarını kullananların mezuniyet türü değişkeni bakımından karşılaştırılması (ANOVA testi sonuçları)

	Mezuniyet Türü	N	X	SS	F	P	Anlamlı Fark
Pandemi sürecinde mobil bankacılık uygulamalarını daha fazla kullandım.	İlkokul	101	1,60	0,837	12,923	0,000	(ilkokul-lise)
	Ortaokul	43	1,93	0,856			(ilkokul-üniversite)
	Lise	45	2,02	0,783			(ilkokul-lisansüstü eğitim)
	Üniversite	91	2,31	0,772			(ortaokul- lisansüstü eğitim)
	Lisansüstü Eğitim	32	2,50	0,718			

Çizelge 4.13’ da pandemi sürecinde mobil bankacılık uygulamalarını kullananların mezuniyet türü ile karşılaştırıldığında en yüksek ortalama lisansüstü eğitim grubuna ait bireylere ($X=2,50$) ait olduğu görülmektedir. Mezuniyet türleri arasında anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını anlamak için ANOVA testi uygulanmıştır. Test sonucuna göre anlamlı farklılık hesaplanmıştır. Farklılığın kaynağını hesaplamak için Post Hoc testlerinden Tukey testi kullanılmıştır. Farklılığın yönü (ilkokul-lise), (ilkokul-üniversite), (ilkokul-lisansüstü eğitim) ve (ortaokul- lisansüstü eğitim) şeklinde bulunmuştur.

Çizelge 4.14. Pandemi süreci sona erdiğinde teknoloji kullanımının azalacağını düşünenlerin mezuniyet türü değişkeni bakımından karşılaştırılması (ANOVA testi sonuçları)

	Mezuniyet Türü	N	X	SS	F	P	Anlamlı Fark
Pandemi süreci sona erdiğinde teknoloji kullanımının azalacağını düşünüyorum.	İlkokul	101	1,87	0,890	3,846	0,005	(ortaokul -üniversite)
	Ortaokul	43	2,25	0,758			(ortaokul -lisansüstü eğitim)
	Lise	45	1,97	0,722			
	Üniversite	90	1,75	0,797			
	Lisansüstü Eğitim	32	1,62	0,707			

Çizelge 4.14’ de pandemi süreci sona erdiğinde teknoloji kullanımının azalacağını düşünenlerin mezuniyet türü ile karşılaştırıldığında en yüksek ortalama ortaokul grubuna ait bireylere ($X=2,25$) ait olduğu görülmektedir. Mezuniyet türleri arasında anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını anlamak için ANOVA testi uygulanmıştır. Test sonucuna göre anlamlı farklılık hesaplanmıştır. Farklılığın kaynağını hesaplamak için Post Hoc testlerinden Tukey testi kullanılmıştır. Farklılığın yönü (ortaokul -üniversite) ve (ortaokul -lisansüstü eğitim) şeklinde bulunmuştur.

Çizelge 4.15. Pandemi sürecinde haberleri televizyondan takip edenlerin mezuniyet türü değişkeni bakımından karşılaştırılması (ANOVA testi sonuçları)

	Mezuniyet Türü	N	X	SS	F	P	Anlamlı Fark
Pandemi sürecinde haberleri televizyondan takip ediyorum.	İlkokul	101	2,36	0,757	3,147	0,015	(ilkokul-üniversite)
	Ortaokul	43	2,39	0,728			
	Lise	45	2,28	0,726			
	Üniversite	89	2,01	0,832			
	Lisansüstü Eğitim	32	2,12	0,906			

Çizelge 4.15’ de pandemi süreci sona erdiğinde teknoloji kullanımının azalacağını düşünenlerin mezuniyet türü ile karşılaştırıldığında en yüksek ortalama ortaokul grubuna ait bireylere ($X=2,39$) ait olduğu görülmektedir. Mezuniyet türleri arasında anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını anlamak için ANOVA testi uygulanmıştır. Test sonucuna göre anlamlı farklılık hesaplanmıştır. Farklılığın kaynağını hesaplamak için Post Hoc testlerinden Tukey testi kullanılmıştır. Farklılığın yönü (ilkokul-üniversite) şeklinde bulunmuştur.

Çizelge 4.16. Pandemi sürecinde kurumsal işlemlerimi internet üzerinden takip edenlerin mezuniyet türü değişkeni bakımından karşılaştırılması (ANOVA testi sonuçları)

	Mezuniyet Türü	N	X	SS	F	P	Anlamlı Fark
Pandemi sürecinde	İlkokul	101	2,02	0,853	7,223	0,000	(ilkokul-lise)
	Ortaokul	43	2,09	0,811			(ilkokul-üniversite)

Çizelge 4.16(devamı)

kurumsal	Lise	45	2,44	0,659	(ilkokul-lisansüstü eğitim)
işlemlerimi	Üniversite	88	2,62	0,694	(ortaokul-lisansüstü eğitim)
internet	Lisansüstü	32	2,28	0,553	
üzerinden	Eğitim				
takip ettim.					

Çizelge 4.16’ da pandemi sürecinde kurumsal işlemlerimi internet üzerinden takip edenlerin mezuniyet türü ile karşılaştırıldığında en yüksek ortalama üniversite grubuna ait bireylere ($X=2,62$) ait olduğu görülmektedir. Mezuniyet türleri arasında anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını anlamak için ANOVA testi uygulanmıştır. Test sonucuna göre anlamlı farklılık hesaplanmıştır. Farklılığın kaynağını hesaplamak için Post Hoc testlerinden Tukey testi kullanılmıştır. Farklılığın yönü (ilkokul-lise), (ilkokul-üniversite), (ilkokul-lisansüstü eğitim) ve (ortaokul-lisansüstü eğitim) şeklinde bulunmuştur.

Çizelge 4.17. Pandemi sürecinde faturalarını internet üzerinden ödeyenlerin mezuniyet türü değişkeni bakımından karşılaştırılması (ANOVA testi sonuçları)

	Mezuniyet Türü	N	X	SS	F	P	Anlamlı Fark
Pandemi sürecinde faturalarımı internet üzerinden ödedim.	İlkokul	101	1,97	0,921	10,211	0,000	(ilkokul-lise)
	Ortaokul	42	2,09	0,878			(ilkokul-üniversite)
	Lise	45	2,44	0,692			(ilkokul-lisansüstü eğitim)
	Üniversite	89	2,60	0,700			(ortaokul-üniversite)
	Lisansüstü	32	2,65	0,653			(ortaokul-lisansüstü eğitim)
	Eğitim						

Çizelge 4.17’ de pandemi sürecinde faturalarını internet üzerinden ödeyenlerin mezuniyet türü ile karşılaştırıldığında en yüksek ortalama lisansüstü eğitim grubuna ait bireylere ($X=2,65$) ait olduğu görülmektedir. Mezuniyet türleri arasında anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını anlamak için ANOVA testi uygulanmıştır. Test sonucuna göre anlamlı farklılık hesaplanmıştır. Farklılığın kaynağını hesaplamak için Post Hoc testlerinden Tukey testi kullanılmıştır. Farklılığın yönü (ilkokul-lise), (ilkokul-üniversite), (ilkokul-lisansüstü eğitim), (ortaokul-üniversite) ve (ortaokul-lisansüstü eğitim) şeklinde bulunmuştur.

Çizelge 4.18. Pandemi sürecinde iş hayatımı internet üzerinden devam ettirenlerin mezuniyet türü değişkeni bakımından karşılaştırılması (ANOVA testi sonuçları)

	Mezuniyet Türü	N	X	SS	F	P	Anlamlı Fark
Pandemi sürecinde ev içerisinde teknolojik aletlerimin sayısında artış oldu.	İlkokul	100	2,19	0,872	3,406	0,010	(ortaokul-lise) (ortaokul- üniversite)
	Ortaokul	43	2,53	0,702			
	Lise	45	1,95	0,851			
	Üniversite	88	2,03	0,836			
	Lisansüstü Eğitim	32	2,09	0,856			

Çizelge 4.18’ de pandemi sürecinde iş hayatımı internet üzerinden devam ettirenlerin mezuniyet türü ile karşılaştırıldığında en yüksek ortalama ortaokul grubuna ait bireylere ($X=2,53$) ait olduğu görülmektedir. Mezuniyet türleri arasında anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını anlamak için ANOVA testi uygulanmıştır. Test sonucuna göre anlamlı farklılık hesaplanmıştır. Farklılığın kaynağını hesaplamak için Post Hoc testlerinden Tukey testi kullanılmıştır. Farklılığın yönü (ortaokul-lise) ve (ortaokul- üniversite) şeklinde bulunmuştur.

Çizelge 4.19. Pandemi sürecinde iş hayatımı internet üzerinden devam ettirenlerin mezuniyet türü değişkeni bakımından karşılaştırılması (ANOVA testi sonuçları)

	Mezuniyet Türü	N	X	SS	F	P	Anlamlı Fark
Pandemi süreci ile birlikte iş hayatımı internet üzerinden	İlkokul	100	1,83	0,888	5,645	0,010	(ilkokul- üniversite) (ilkokul- lisansüstü eğitim)
	Ortaokul	43	1,79	0,860			(ortaokul- üniversite) (ortaokul- lisansüstü eğitim)
	Lise	45	2,08	0,820			

Çizelge 4.19(devamı)

devam	Üniversite	88	2,25	0,819
ettirdim.				
	Lisansüstü	32	2,40	0,665
	Eğitim			

Çizelge 4.19’ de pandemi sürecinde iş hayatımı internet üzerinden devam ettirenlerin mezuniyet türü ile karşılaştırıldığında en yüksek ortalama lisansüstü eğitim grubuna ait bireylere ($X=2,40$) ait olduğu görülmektedir. Mezuniyet türleri arasında anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını anlamak için ANOVA testi uygulanmıştır. Test sonucuna göre anlamlı farklılık hesaplanmıştır. Farklılığın kaynağını hesaplamak için Post Hoc testlerinden Tukey testi kullanılmıştır. Farklılığın yönü (ilkokul- üniversite), (ilkokul- lisansüstü eğitim), (ortaokul- üniversite) ve (ortaokul- lisansüstü eğitim) şeklinde bulunmuştur.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

2019 yılında başlayan ve 2020 yılı içerisinde dünyayı etkisi altına alan Covid-19 salgını pek çok alanda teknolojik çözümlerin kullanımını zorunlu hale getirmiştir. Böylesine bir eğilim teknoloji kullanımını adeta hayatımızın bir parçası haline getirmiştir. Bu süreçte izolasyon ve karantina döneminin başlaması, eğitimin uzaktan eğitim yolu ile internet üzerinde yapılması, çalışan bireylerin işlerini evden internet üzerinden yapmaya başlamaları dünyada ve Türkiye’de bireyleri teknolojiye bir nevi bağımlı hale getirmiştir. Yaşanan bu gelişmelerle birlikte bireyler üzerinde bağımlılığın psiko-sosyal ve fiziksel etkileri görülmeye başlanmıştır (Sezgin, 2020; Fırat, 2020).

Yapılan araştırmalarda kısıtlamaların artması panik ve korku düzeyini arttırmış buna bağlı olarak anksiyete ve strese artışlar gözlemlenmiştir (Işıl, 2020; Çetin, 2020). Bu durumu biraz olsun en aza indirebilmek için de internet üzerinden izlenen dizilerde, bilgisayarda oynanan oyunlarda, televizyon başında geçirilen sürelerde artışlar görülmüştür. Anket çalışmamızda elde edilen verilerde literatürdeki bu çalışmaları destekler niteliktedir.

Bireylerde görülen teknoloji bağımlılığı pandemi ile daha çok ön plana çıkmıştır. Sosyal medya kullanımı, uzaktan eğitim, evden iş yönetimi, sosyal aktivite eksikliği telefon ve tablette geçirilen süreyi arttırmıştır. Elbette ki pandemi süreci öncesinde bireylerin ihtiyaçları doğrultusunda teknoloji kullanımları mevcuttu. Ancak önceleri akıllı telefonlar, tablet ve bilgisayarlar boş zaman geçirmek için kullanılıyorken şimdi günümüzün çoğu bunlarla geçmektedir.

Geliştirmiş olduğumuz Likert tipi anket ölçeği ile bireylerin pandemi döneminde teknoloji kullanımına yönelik bilgiler edinilmiştir. Bu bilgilere göre bireylerin uzaktan eğitimi kısmen faydalı (%49) buldukları, bilgi iletişim teknolojilerine olan ilgilerinin arttığı (%49), aile içi iletişimlerini arttırdığı (%51) gözlemlenmiştir. Bunun yanında internet üzerinden yaptıkları alışveriş oranlarında (%53), mobil bankacılık uygulamaları kullanım oranlarında (%37), internet üzerinde görüşmelerinde (%62) artışlar ortaya koyulmuştur. Pandemi döneminde sosyal medya kullanım oranlarında (%48), internet kullanım oranlarında (%65) artışların olduğu anket ölçeği ile ortaya koyulmuştur. Devamında televizyon izleme sürelerinde değişiklik olmadığı (%41) gözlemlenmiştir.

Yapılan t testi sonuçlarına göre pandemi sürecinde uzun süreli online oyunlara olan ilgi erkeklerde ortalama olarak daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Medeni durumlarıyla karşılaştırıldığında sağlıklı beslenmek için internet üzerinden çeşitli bilgiler edinenlerin ve pandemi süreci sona erdiğinde de teknoloji kullanımının azalacağını düşünenlerin ortalamaya bakıldığında evli bireyler olduğu gözlemlenmiştir. Sosyal aktivite ihtiyaçlarını evli bireylerin internetle sağladığı görülmüştür.

Yapılan ANOVA testi sonuçlarına göre yaş grupları ile karşılaştırıldığında, uzun süreli online oyunlar oynayan grup 15-19 yaş aralığıdır. Mobil bankacılık daha fazla kullananların grup ortalaması en yüksek olan 20-30 yaş aralığı olduğu ortaya koyulmuştur. Pandemi sona erdiğinde teknoloji kullanımının azalacağını düşünenler arasında karşılaştırma yapıldığında 51 yaş ve üstü aralığındaki bireylerin ortalamasının daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Süreç içerisinde haberleri televizyondan takip edenler arasında 51 yaş ve üstü yaş grubunun, kurumsal işlemlerini internet üzerinden takip edenler arasında 20-30 yaş aralığındaki bireylerin ortalamasının yüksek olduğu ortaya koyulmuştur.

ANOVA testine göre maddelerin mezuniyet durumları ile karşılaştırıldığında, internet üzerinde alışveriş yapan bireylerin daha çok üniversite mezunu olduğu gözlemlenmiştir. Pandemi sürecinde televizyon izleme süresinin arttığını düşünen bireylerin ilkökul mezunu olduğu, mobil bankacılık uygulamalarını kullananların lisansüstü eğitim mezunu oldukları ortaya koyulmuştur. Pandemi süreci sona erse de teknoloji kullanımlarının azalmayacağını düşünenler ise ortaokul mezunları olduğu görülmüştür.

İnsanlar süreç içerisinde bir bilinmeyenle karşılaştıkları için korku ve endişe oranlarının artmasına sebep olmuştur. Bu da sosyal medya kullanımlarının haber edinebilmek amaçlı artışlar gözlemlenmiştir (Oktay, 2020).

Ankete katılım sağlayan gruplar arasında eşit dağılım olmamasında ötürü çıkarımlarda bulunurken zorluklar yaşanılmıştır. Bu bağlamda yaptığımız anket çalışmasında katılım gösteren bireylerin yaş aralıklarındaki katılım oranları ve mezuniyet durumlarına bağlı katılım oranları eşit miktarda sağlanabilirse daha iyi sonuçlarda elde edilebilir.

Anket çalışmamızdan elde edilen verilerden ve literatürdeki benzer çalışmalardan elde edilen sonuçlar göz önüne alarak sunulabilecek öneriler şunlardır;

Uyku düzenimize, yeterli ve sağlıklı beslenmeye her zamankinden daha fazla özen göstermeliyiz,

- Pandemi süreci içerisinde alan uzmanlarınca vurgulanan dikkat edilmesi gereken kurallar dikkate alınarak, boş vakitlerde düzenli aktivite ve egzersizler yapmalıyız. Yapılan düzenli egzersiz ve aktiviteler stresten uzaklaşmamıza ve sağlığımızı korumada bize yardımcı olacaktır,
- Evde geçirilen süreler içerisinde aile üyeleri ile kaliteli zaman geçirilebileceğiniz sosyal aktiviteler gerçekleştirilmeli ve devamlılığı sağlanmalıdır,
- Salgın süreci içerisinde güvenilir haber kaynaklarını takip edilmeli ve önerilenlere uymalıyız,
- İzolasyon ve karantina süreçleri içerisinde telefon uygulamaları ile akraba ve arkadaşlarımızla iletişime geçmemiz yalnızlık duygumuzun azalmasına ve psikolojik olumlu etki sağlamaya yardımcı olacaktır,
- Teknoloji kullanımınızda ve psikolojik olarak yüksek miktarda sıkıntı yaşıyorsanız psikiyatristlerden yardım almalısınız,
- Ebeveynler olarak çocuklarımızın davranışların gözlemlemeli ve düzenlemeler getirmeliyiz,
- Çocuklarımıza rol model olan ebeveynler olarak sosyal medya kullanımlarımıza ve internet kullanımlarımıza dikkat etmeliyiz,
- İnternetin günlük kullanım süresi hakkında bilgilendirme yapan uygulamalar kullanılmalı.

Edinilen bilgilere göre ulaşılan sonuçlar şu şekildedir;

- Yapılan araştırma sonucu bireylerin Covid-19 salgını içerisinde internet kullanım sürelerini belirli düzeyde tutmakta zorluk yaşadıkları, uzun süreli internet kullanımlarında dolayı sosyal hayatlarında değişiklikler ortaya çıktığı görülmüştür. Bunun yanında öğrencilerin uzaktan eğitim yolu ile eğitimlerine devam etmelerinde yeni bir durum söz konusu olduğu için aksamalar oluşmuştur,
- Pandemiyle beraber tüm işlemlerin uzaktan yapılmaya çalışılmasından dolayı internet kullanım oranlarında da artış görülmüştür. Bu durumda bireyler için bir risk durumu oluşturmaktadır. Çünkü bu artış internet kullanımlarını kontrol edememesi ve bilgisayar başında uzun süre vakit geçirmesi bireyler üzerinde sosyal, psikolojik etkilerinin yanında eğitimde aksamalara ve aile içi iletişim bozukluklarına sebep olmuştur,
- Sosyal ilişkilerin başlangıcı ailedeki ortamda başlar. Aile içerisinde kişiler arası yaşanan durumlara karşı cevap verebilme ve aktivitelerin yapıldığı bir ortam vardır. Buna bağlı olarak aile içerisindeki ilişkileri, bireylere konu kapsamında destek olabilmesini, cesaretlendirmesini, olumlu birlikteliği kapsamaktadır. Pandemi sürecinde teknolojinin hayatın ana noktası haline gelmesi ile aile içerisinde anne baba arasındaki iletişimde, anne babaların çocukları ile olan iletişimden kopukluklar oluşmaya başlamıştır. Ailedeki bireylerin teknolojiye olan ilgilerinin artması aile içi iletişimi etkilemiştir. Bunun yanında da teknolojiye bağımlılık artmıştır,
- Aile içi iletişimi bozuk olan ailelerde de teknoloji ile olan ilişkilerinde farklılaşmalara yol açmıştır. Bunun nedeni ise aile içerisinde tatmin edilmeyen sosyal ilişkilerdir. Sosyal ilişkiler anlamında tatmin olamayan bireyin bilgisayar başında internet üzerinden sosyal aktivitelere yönelmesine sebep olduğu gözlemlenmiştir.
- Pandemi süreci ile her işlemin internet üzerinde yapılması ile internete olan bağımlılığın artışına sebep olmuştur,
- Yapılan bazı araştırmalarda ise pandemi ile teknolojinin aile içinde iletişim attırdığı belirtilmiştir. Karantina dönemlerinin oluşması ile uzaktaki aile bireyleri ile internet üzerinde iletişime geçilmiştir.

KAYNAKLAR

- Akgül S. (2017), Olağanüstü Durumlar, İletişim ve Habercilik Yaklaşımları, *Olağanüstü Dönemlerde Yayıncılık*, **2(3)**.
- Aldemir C. ve Avşar N. (2020), Pandemi Döneminde Dijital Vatandaşlık Uygulamaları, *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*, **7 (5)**, 148-169.
- Baltacı Ö. ve Akbulut Ömer F. ve Zafer R. (2020). Covid-19 Pandemisinde Problemli İnternet Kullanımı: Bir Nitel Araştırma, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi 2020; Cilt 1, Sayı 3, 126-140.
- Bozkurt A. (2017). Türkiye’de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, *AUAd*, **3 (2)**, 85-124.
- Bozkurt A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: Yeni normal ve yeni eğitim paradigması, *AUAd*, **6 (3)**, 112-142.
- Büyüköztürk, Ş. (1998). KOVARYANS ANALİZİ (Varyans Analizi ile Karşılaştırmalı Bir İnceleme) . Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES) , 31 (1) .
- Büyüköksüz Ş. (2015), *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*, 21.baskı, Pegem Akademi, Ankara
- Carmines E. G. ve Zeller R. A. (1982). Reliability and Validity Assessment. 5th printing. Beverly Hills: Sage Publications Inc.; 1982.
- Demir S. ve Özmantar F. M (2013). Teknoloji destekli matematik öğretiminde pedagojik prensipler. Doğan, M., Karakırık, E. (Eds.) *Matematik eğitiminde teknoloji kullanımı*. (1. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Ercan İ. ve Kan İ. (2004). Ölçeklerde Güvenirlik ve Geçerlik, Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, **30 (3)**, 211- 216.
- Gençoğlu, C. ve Çiftçi, M. (2020). Covid-19 Salgınında Eğitim: Türkiye Üzerinden Bir Analiz. *Journal of History School*, **46**, 1648-1673.
- Göker M. E. ve Turan Ş. (2020) COVID-19 Pandemisi Sürecinde Problemli Teknoloji Kullanımı, *ESTÜDAM Halk Sağlığı Dergisi*, 2020; **5**: 108-114.
- Güvenli, G. (2006). Yeni Teknolojilerin Çalışma Yaşamı Kalitesi Üzerindeki Etkileri. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İzmir.
- Güven S. ve Ceylan O. (2015). Ulakbim’de Taranan Dergilerde Sınıf Yönetimi Alanında Yayımlanmış Makalelere İlişkin Bir Farkındalık Çalışması. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi. Çanakkale.
- Işık Ü. ve Çetin H. Ç. (2020), Pandemi Döneminde Teknoloji Bağımlılığı, *Türkiye Klinikleri Dergisi*, 92-100.

İnce M. ve Gül H. ve Bozyiğit S. (2017). Türkiye'de Turizm Pazarlaması Konusunda Yazılan Lisansüstü Tezlerin İçerik Analizi Yöntemiyle İncelenmesi: 1990-2016, *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6 (5), 114-130.

İnternet: Sağlık Bakanlığı, “COVID-19 Bilgilendirme Platformu”. URL: <https://covid19.saglik.gov.tr/>. Son Erişim Tarihi: 20 Mart 2021.

İnternet: Wikipedia “Pandemi Nedir?”. URL: <https://tr.wikipedia.org/wiki/Pandemi>. Son Erişim Tarihi: 20 Mart 2021.

İnternet: Bilkent Üniversitesi, “Sağlık Merkezi”. URL: <http://bilheal.bilkent.edu.tr/>. Son Erişim Tarihi: 20 Mart 2021.

İnternet: Medica, “Sağlık Rehberi”. URL: <https://www.medicana.com.tr/saglik-rehberi-detay>. Son Erişim Tarihi: 20 Mart 2021.

İnternet: YEŞİLAY, “Bağımlılık”. URL: <https://www.yesilay.org.tr>. Son Erişim Tarihi: 20 Mart 2021.

İnternet: Güvenli Web, “Teknoloji Kullanımı ve Bağımlılık”. URL: <https://www.guvenliweb.org.tr/>. Son Erişim Tarihi: 20 Mart 2021.

İnternet: TUIK, “Hane Halkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması”. URL: <https://data.tuik.gov.tr/>. Son Erişim Tarihi: 20 Mart 2021.

İnternet: Eğirdir Kaymakamlığı, “Pandemi Sürecinde Bilişim Teknolojilerinin Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımı”. URL: <http://www.egirdir.gov.tr/> [Erişim Tarihi: 20 Mart 2021]

İnternet: Wikipedia “Student'in t testi”. URL: https://tr.wikipedia.org/wiki/Student%27in_t_testi Son Erişim Tarihi: 20 Mart 2021.

İnternet: World Health Organization (WHO), URL: <https://www.emro.who.int/>. Son Erişim Tarihi: 20 Mart 2021.

Kacar A. Ö. ve Doğan N. (2007). Okulöncesi eğitimde bilgisayar destekli eğitimin rolü. *Akademik Bilişim* **31**: 1-11.

Levent Menekşe, G. (2020). Kara Vebanın Batı ve Doğu Toplamlarına Etkisi, *AHBV Akdeniz Havzası ve Afrika Medeniyetleri Dergisi*, **2 (1)**, 78-87.

Lorenz, E. N. (1972). Predictability: Does the flap of a butterfly's wings in Brazil set off a tornado in Texas? Paper presented at 139th Annual Meeting of the American Association for the Advancement of Science, Washington DC, The US.

Oktay, F. (2020). Pandemi Döneminde Sosyal Medya Kullanımı. Girne Amerikan Üniversitesi İletişim Bilimleri Enstitüsü. Girne.

- Özdamar K. (2002). Paket Programlarla İstatistiksel Veri Analizi-1. 4. Baskı. Eskişehir: Kaan Kitabevi, 2002.
- Sezgin S. ve Fırat M. (2020). Covid-19 pandemisinde uzaktan eğitime geçiş ve dijital uçurum tehlikesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi (AUAd)*,6(4), 37-54.
- Sirer E. (2010). Eğitimin Ekran Üzerinden Teknolojik Dönüşümünde Pandemi Dönemi'nin Etkisi, *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*,**16 (29)**, 1989-2018.
- Şanlı K. (2010). İnfluenza Virüsü ve Domuz Gribi, *JOPP Dergi*, **2 (1)**, 4-12
- UNESCO. (2020). Startling digital divides in distance learning emerge. UNESCO. <https://en.unesco.org/news/startling-digital-divides-distance-learning-emerge>
- Üstün Ç. ve Özçiftçi S. (2020), COVID-19 Pandemisi'nin Sosyal Yaşam ve Etik Düzlem Üzerine Etkileri: Bir Değerlendirme Çalışması, *Anadolu Kliniği Tıp Bilimleri Dergisi*, **25(1)**, 142-153.

EKLER

Ek 1: Pandemi döneminde teknoloji kullanımına yönelik anket çalışması

Pandemi Sürecinde Teknoloji Kullanımı Bu anket; pandemi sürecinde teknoloji kullanımını belirlemeye yönelik olarak yapılan proje çalışması kapsamında hazırlanmıştır. Anket formundaki bilgiler sadece proje çalışmasında kullanılma amaçlıdır, verilecek cevaplar gizli tutulacaktır. İsim belirtmenize gerek yoktur. İlginiz için teşekkür ederim. Esra DİŞLİ			
1. Cinsiyet ☐ Kadın ☐ Erkek			
2. Yaş ☐ 15 -19 yaş ☐ 20-30 yaş ☐ 31-40 yaş ☐ 41-50 yaş ☐ 51 yaş ve üstü			
3. Medeni Durumu ☐ Evli ☐ Bekar			
4. Mezuniyet Türünüz ☐ İlköğretim [İlkokul veya Ortaokul] ☐ Ortaöğretim [Lise] ☐ Üniversite ☐ Lisansüstü			
5. Size uygun seçeneği (X) işareti koyarak işaretleyiniz			
	Hayır	Kısmen	Evet
1. Pandemi boyunca yürütülen uzaktan eğitimin faydalı olduğunu düşünüyorum	☐	☐	☐
2. Pandemi sürecinde bilgi iletişim teknolojilerine ilgim arttı.	☐	☐	☐
3. Pandemi süreci aile içi iletişimimizi arttırdı.	☐	☐	☐
4. Pandemi sürecinde internet üzerinden alışverişim arttı.	☐	☐	☐
5. Pandemi sürecinde internet üzerinden daha fazla film-dizi izliyorum	☐	☐	☐
6. Pandemi sürecinde uzun süreli online oyunlara olan ilgim arttı.	☐	☐	☐

EK-1 (devam)

7. Pandemi süreci beni yalnızlaştırdığını fark ediyorum.	☐	☐	☐
8. Pandemi sürecinde televizyon izleme sürem arttı.	☐	☐	☐
9. Pandemi sürecinde mobil bankacılık uygulamalarını daha fazla kullandım.	☐	☐	☐
10. Pandemi sürecinde tanıdıklarımla iletişimimi çoğunlukla internet üzerinden sağladım	☐	☐	☐
11. Pandemi sürecinde sağlıklı beslenmek amacıyla internet üzerinde çeşitli bilgiler edindim.	☐	☐	☐
12. Pandemi sürecinde uzaktan eğitim kapsamında teknolojinin kullanılması öğrencilerin ilgisini çekmiştir.	☐	☐	☐
13. Pandemi süreci sona erdiğinde teknoloji kullanımımın azalacağını düşünüyorum.	☐	☐	☐
14. Pandemi sürecinde sosyal medyada daha fazla vakit geçiriyorum.	☐	☐	☐
15. Pandemi sürecinde haberleri güvenilir sitelerden takip ediyorum.	☐	☐	☐
16. Pandemi sürecinde haberleri televizyondan takip ediyorum.	☐	☐	☐
17. Pandemi sürecinde internet kullanım miktarım arttı.	☐	☐	☐
18. Pandemi sürecinde kurumsal işlemlerimi internet üzerinden takip ettim.	☐	☐	☐
19. Pandemi sürecinde faturalarımı internet üzerinden ödedim.	☐	☐	☐
20. Pandemi sürecinde gıda alışverişimi mobil uygulamalarla gerçekleştirdim.	☐	☐	☐
21. Pandemi sürecinde ev içerisinde teknolojik aletlerimin sayısında artış oldu.	☐	☐	☐
22. Pandemi sürecinde sosyal aktivite ihtiyacımı internet üzerinden sağladım.	☐	☐	☐
23. Pandemi sürecinde iş hayatımı internet üzerinden devam ettirdim.	☐	☐	☐

EK-1 (devam)

24. Pandemi sürecinde teknoloji kullanımının artması ile siber zorbalığa uğrama olasılığım arttı.	☐	☐	☐
25. Pandemi sürecinde teknoloji kullanımının artması ile uyku düzenimde bozukluklar oluştu.	☐	☐	☐

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı-Soyadı : Esra DİŞLİ

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi: Amasya Üniversitesi- Eğitim Fakültesi- Bilgisayar Öğretim Teknolojileri ve Eğitimi Bölümü

Bilimsel Faaliyetler (Yayınlar, Bildiriler, Katıldığı Projeler)

1-) Dişli, E.(2023). COVID-19 Pandemi Döneminde Teknoloji Kullanımı,8.Uluslararası Başkent Kongresi.